

Vi skaper trygge familieforhold for barn med to hjem
Foreningen 2 Foreldre

*Guri Melby og
Solveig Horne
ved utdeling av
F2Fs hederspris.*

Politisk kamp for **LIKEVERDIG FORELDRESKAP**

- ✓ **Forskning: Positiv sammenheng mellom barns helse og delt bosted**
side 6
- ✓ **Barneombudet stritter imot likeverdig foreldreskap**
side 10
- ✓ **Barnelov: Delt bosted og lik botid gir positive resultater i Kentucky**
side 15
- ✓ **Haagkonvensjonen: Barnebortføring, korrupsjon og tillit**
side 16
- ✓ **Foreldrefremmedgjøring bør anerkjennes i norske fagmiljøer**
side 24

Fortsett å støtte
F2F sitt arbeid for
likeverdig foreldreskap!
Husk å fornye ditt
medlemskap snarest
Vipps - 76236

Barneloven – quo vadis?

Det er spennende tider for alle som ønsker likeverdig foreldreskap, uavhengig av foreldrenes innbyrdes relasjon. Barneloven skal opp til ny revisjon. Barnelovutvalget skal snart legge fram sin innstilling. F2F var med i det forrige barnelovutvalget som avga sin innstilling i 2008. Denne gangen ble vi dessverre ikke invitert inn.

F2F har gitt innspill til barnelovutvalget om temaer vi mener er viktige, som likeverdig foreldreskap som norm og utgangspunkt i barneloven, rettsbeskyttelse av samværsretten, å få økt kunnskap om og anerkjennelse av problemet med foreldrefremmedgjøring, økonomiske ordninger som støtter opp under likeverdig foreldreskap, for å nevne noe. Vi ønsker oss kort og godt en barnelov som belønner samarbeidende foreldre. Vi ønsker oss en barnelov som lar barna beholde begge foreldrene med sine respektive familienettverk som hverdagsressurser, uavhengig av foreldrenes innbyrdes relasjon.

Prinsippene om at barn skal kjenne og motta omsorg fra begge sine foreldre er forankret i FNs barnekonvensjon, og barns rettigheter til et familieliv med begge foreldrene er også forankret i Den europeiske menneskerettskonvensjonen. Det er over 20 år siden F2F utga en rettslig betenkning om menneskerettighetene og barneloven som påpekte dette. Likevel opplever vi fortsatt motstand mot likeverdig foreldreskap som norm og utgangspunkt i barneloven.

Noen synes å mene at et likeverdig utgangspunkt i barneloven er til hinder for å finne individuelle løsninger tilpasset det enkelte barn. F2F mener tvert imot at utgangspunktet må være likeverdig for at en skal kunne gjøre frie vurderinger

av hva som er til det enkelte barns beste. Slik det er i dag er det i alt for stor grad 50-tallets tradisjon som styrer foreldre inn i ulike roller med ulikt ansvar og ulik deltakelse i barnas liv, uten at et slikt ulikeverd er forankret i barnas beste.

Et stort tilfang av norsk, nordisk og internasjonal forskning konkluderer med at barn som har god og regelmessig kontakt med begge foreldre har det og gjør det bedre enn barn som hovedsakelig har kontakt kun med en av foreldrene. De fleste foreldre er gode nok foreldre, og for de aller fleste barn er det best å ha god tilgang til to gode nok foreldre i sin hverdag. Vi har på den annen side ikke sett noen forskning som konkluderer med at en skjevdelt løsning med ulikeverdige foreldreroller er til barnets beste. Hvorfor da tviholde på de skjevdelte løsningene også i majoriteten av tilfellene hvor begge foreldrene er omsorgsdyktige og gode foreldre?

Antall foreldretvister for domstolene øker i takt med at færre og færre foreldre stilltiende aksepterer en sekundær foreldrerolle for barna sine. I stedet for å flikke på prosessene rundt foreldretvister som det er populært å gjøre, er det på tide å stille diagnose før medisinen skrives ut. Barnelovens udefinerte overgang fra likeverdige foreldreroller i samliv til ulikeverdige foreldreroller etter samlivsbrudd skaper unødig posisjonering

mellom foreldrene i bruddfasen, og det skaper ofte langvarige konflikter mellom de to viktigste personene i barnas liv – foreldrene. Det går ut over barna.

Gi oss en barnelov som lar barna beholde sin nærmeste familie som hverdagsressurser, også om denne nærmeste familien skulle bli reorganisert til to husholdninger.

Rune Harald Rækken. Leder F2F.

Rune H. Rækken

Innhold

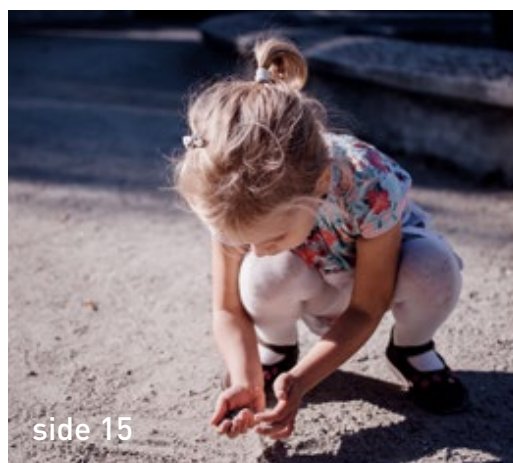
Leder	2
F2Fs hederspris	4
Innspill til partiprogrammene	5
Forskning om omsorgsløsninger	6
F2Fs nye kontaktpunkt for Innlandet	7
Høringsuttalelse om styrket familietjeneste	9
Barneombudet stritter imot delt bosted	10
Klagesak til EMD	12
Barnelovens terminologi	14
Delt bosted gir positive resultater i Kentucky	15
Barnebortføring, korrupsjon og gjensidig tillit	16
Statens plikt til å verne om samværsretten	22
Foreldrefremmedgjøring	24
Folk i fjord og fjell	26
Underholdning og hjernetrim	27

side 4

side 8

side 15

F2F veiledningstelefon
880 08 845

Mandag og onsdag kl. 18-21

NR. 1/2020 MEDLEMSBLADET F2F ÅRGANG 34

UTGIS AV:

Foreningen 2 Foreldre
ISSN 1892-1612

POSTADRESSE:

Foreningen 2 Foreldre
Postboks 21,
Nygårdstangen,
5838 Bergen

KONTAKT OSS:

E-post: post@f2f.no
Telefon: 880 08 845
Hjemmeside: www.f2f.no

FACEBOOK:

[http://www.facebook.com/
Foreningen2Foreldre](http://www.facebook.com/Foreningen2Foreldre)

LAYOUT:

Maja Design: Maja Gulbrandsen

TRYKK:

Arena Media as

REDAKTØR:

Even Stormoen

ANSVARLIG REDAKTØR:

Rune H. Rækken

**VIL DU ANNONSERE I
MEDLEMSBLADET?**

Be om mediaplan
E-post: redaksjon@f2f.no

TIPS OSS:

E-post: redaksjon@f2f.no

NESTE NUMMER:

4. kvartal 2020

Opphavsrett til signerte artikler tilhører forfatteren. Usignerte artikler står for redaksjonens regning

Guri Melby delte ut hedersprisen til Solveig Horne

Tidligere barne- og likestillingsminister Solveig Horne (stortingsrepresentant for FrP) mottok F2Fs hederspris for sitt mangeårige arbeid på familieområdet. Hun har nedlagt en fremragende innsats for å bidra til at barna skal få beholde begge foreldre som hverdagsressurser også når de ikke bor sammen.

Stortingsrepresentant Guri Melby (V), som litt senere ble utnevnt til utdanningsminister, overrakte prisen 2. mars. Hun berømmet Solveig Horne for hennes innsats for likeverdig foreldreskap og for at barna skal få regelmessig omsorg fra begge foreldre også etter samlivsbrudd. Hun sa at hun alltid hadde satt pris på Hornes klare og tydelige stemme i debatten om barneloven. I tillegg fremhevet hun Hornes saklige og rolige tone, noe som hun anser som viktig på et politisk saksfelt som preges av sterke følelser og kraftfulle debatter.

Solveig Horne var svært takknemlig for å motta hedersprisen og fremhevet at det var en ære å få være i posisjon til å tale barnas og familienes sak. Hun sa at vi er kommet langt på vei i kampen for likeverdig foreldreskap, men at det også gjenstår mye før vi er i mål.

– Barna er det kjæreste vi har. De skal ha en trygg oppvekst. Det må vi politikere jobbe for gjennom å legge forholdene best mulig til rette for både familiene

Solveig Horne (FrP) satte stor pris på å få overrakt F2Fs hederspris av Guri Melby (V).

og barna. Derfor er det viktig å lytte til deres behov og tale deres sak, og det er stort å få en slik hederspris for å ha gjort nettopp det, sa Horne.

Horne fremhevet betydningen av barns rett til begge sine foreldre.

– Én forelder bør ikke ha større rett til å være mer med barnet enn den andre, så sant begge er gode og omsorgsfulle personer. Et barn har rett til begge sine foreldre, og i tillegg vil likestilling av foreldreskap kunne virke

konfliktdempende, noe som er til barnets beste. Hensynet til barnet skal alltid legges til grunn, understreket hun.

Guri Melby fremhevet betydningen av at barna skal ha god tilgang til begge foreldrene selv om de ikke bor sammen og at forskningen viser at dette er gunstig for barna. I tillegg sa hun at det også handler om foreldrene og deres rett til å ha tilgang til egne barn. Hun ville kjempe for tydeligere rettigheter og likestilling mellom foreldre etter samlivsbrudd.

F2Fs innspill til parti-programmene

Mange partiprogrammer har en uklar familiepolitikk. Hva vil de ulike politiske partiene gjøre for å fremme barnets beste når foreldrene ikke bor sammen? Hvilke partier vil arbeide for barnas rett til familieliv med begge foreldre? F2F har spilt inn forslag om å programfeste likeverdig foreldreskap i partienes programmer for stortingsvalget 2021.

F2F har gått gjennom partiprogrammene til AP, FrP, Høyre, KrF, MDG, Rødt, Sp, SV og Venstre. Hos noen partier er det høyst uklart hvilken politikk de står for med hensyn til likeverdig foreldreskap. Vi etterlyser en tydeligere politikk som forteller hvordan partiene vil modernisere barneloven for å fremme barnas beste og retten til familieliv med begge foreldre når samlivet har opphørt. F2F har sendt inn skreddersydde innspill til hvert enkelt parti, samt et generelt innspill om hvordan barneloven bør moderniseres for å fremme likeverdig foreldreskap og bedre stimulere til foreldresamarbeid for barnas beste:

Foreningen 2 Foreldre foreslår likeverdig foreldreskap som mål i partiprogrammet.

Foreningen 2 Foreldre har som hovedmål å trygge barnas rett til familieliv med begge foreldre også når disse bor hver for seg.

Norge bør endre barneloven slik at den skaper **likeverdig foreldreskap**. Delt bosted som norm i barneloven vil i utgangspunktet gi like foreldrerettigheter og plikter, men samtidig vil det kunne innebære mange forskjellige samværsordninger og ulik fordeling av samvær. Delt bosted som norm vil stimulere til samarbeid mellom foreldre som ikke bor sammen for å finne de beste løsningene for barna.

Det som har slått galt ut i gjeldende barnelov er at **avtalefrihet** mellom foreldrene i praksis har vært en **illusjon for flertallet**, fordi den ene forelderens har bostedsmyndigheten alene i ca. ¾ av tilfellene der foreldrene ikke bor sammen. Når den andre forelderens ikke har noen innflytelse på viktige beslutninger for

barnet blir det meningsløst å snakke om avtalefrihet. En slik situasjon av makt og avmakt mellom foreldrene skaper lett konflikter, noe som ikke er bra for barna.

Europarådet anbefaler delt bosted når det er mulig. Men i Norge i dag er det bare omlag ¼ av foreldre som ikke bor sammen som har **like foreldrerettigheter og plikter** (delt bosted). Vi mener at den allmenne omsorgskultur i Norge, hvor begge foreldre normalt deler på omsorgsoppgavene i samlivet, tilsier at begge foreldre bør få sine plikter og rettigheter etablert i barneloven gjennom en normativ bestemmelse som gir likt ansvar (foreldrerettigheter og plikter) som utgangspunkt. Dette vil, i større grad enn under dagens barnelov, sikre at barna beholder begge foreldrene som hverdagsressurser. Det vil også bedre kvinners muligheter til å ta aktivt del i arbeidslivet og fremme likestilling både innen familien og i arbeidslivet.

Retten til familieliv er tydelig fastslått i Den europeiske menneskerettskonvensjonen artikkel 8 om «**rett til respekt for familieliv**», men gjeldende barnelov harmonerer på viktige områder for dårlig med denne menneskeretten.

Barneloven gir forelderens med hovedomsorgen (bostedsforelderens) rett til å flytte felles barn hvor den måtte ønske i landet, men en slik egenrådig beslutning er svært ofte tuftet på denne forelderens egne interesser, og nesten aldri vil det være til barnets beste å bli flyttet bort fra en annen omsorgsdyktig forelder. Forskning viser at barn er tjent med å vokse opp med to omsorgsdyktige foreldre, og dette bør også gjelde når de ikke bor sammen.

Vi oppfordrer partiene til å programfeste **likeverdig foreldreskap og delt bosted** som utgangspunkt i barneloven i sine partiprogrammer til Stortingsvalget 2021. Vi tror det vil være i tråd med den allmenne omsorgskultur i Norge og holdningene til flertallet av velgerne.

F2Fs lovforslag til Barnelovens § 36.
Kvar barnet skal bu fast.

- Barnet skal bu fast hos begge sine foreldre. Som utgangspunkt skal barn ha lik botid i begge hjem med mindre foreldrene blir enige om annen fordeling.

[Lenke](#) til hele innspillet til partienes programkomiteer finnes på [F2F.no/aktuelt](https://www.f2f.no/aktuelt).

Forskning om omsorgsløsninger

Lik botid hos foreldrene positivt for barnas helse

Omsorgsløsningene barna får når foreldrene skiller lag virker inn på barnas helse. Psykolog og seniorforsker Sondre Aasen Nilsen fra Regionalt kunnskapssenter for barn og unge (RBKU-Vest) og forskningsinstituttet NORCE tok i april 2020 sin doktorgrad på en avhandling som undersøker hvordan bostedsordning kan påvirke ungdoms mentale og fysiske helse. Hovedfunnet peker tydelig i retning av at barn som har tilnærmet lik botid hos begge foreldrene har noe bedre helse enn barn som bor hele eller det meste av tiden hos bare én av foreldrene.

Seniorforsker Sondre Aasen Nilsens doktoravhandling viser en positiv sammenheng mellom delt bosted og barnas helse.

TEKST: EVEN STORMOEN

Doktorgraden bygger på data fra ung@-hordaland-undersøkelsen av omlag 8000 ungdom i alderen 16-19 år. I to internasjonale fagfellevurderte publikasjoner ble det funnet at ungdom med delt bosted, som her refererer til å bo omtrent like mye med mor som hos far etter samlivsbruddet, hadde litt bedre psykisk helse og rapporterte om færre fysiske plager enn ungdom som hadde fast bosted hos enten mor eller far. Ungdom med delt bosted rapporterte videre like god psykisk helse og samme grad av helseplager som ungdom i intakte kjernefamilier. Det ble ikke funnet noen forskjell mellom ungdom som enten bodde mest hos mor eller mest hos far etter at foreldrene hadde skilt lag.

Hvordan kan dere tillegge disse funnene vekt når det viser seg at barna bare har «litt» bedre helse når de har delt bosted?

- Om lag 40 % av norske barn opplever at foreldrene går fra hverandre før de når slutten av tenårene. Selv om *gjennomsnittsforskjellene* i denne type forskning ofte er små, så er de betydningsfulle fordi de angår så mange barn og unge. Hvis vi tenker på psykisk helse som en normalfordelt kurve i en befolkning, hvor

de fleste faller inn rundt ett gjennomsnitt, vil selv en liten forskyvning i denne kurven være betydningsfull fordi det øker antallet i halen av kurven, altså de med mest plager. Dette betyr for eksempel at det vil være vesentlig flere barn som rapporterer om alvorlige psykiske plager hos de som bor mest hos en forelder, sammenlignet med de som har delt bosted, selv om gjennomsnittsforskjellen i psykisk helse mellom gruppene ikke er så stor.

Dette ser vi også i studier som har sett på forekomst av diagnoser hos de som bor mest hos en forelder etter samlivsbruddet. Sammenlignet med barn i kjernefamilier, har disse barna 2-3 ganger høyere sannsynlighet for å oppfylle kriteriene for en diagnose. Det er viktig å huske på at det samtidig er store overlapp mellom gruppene, noe som betyr at mange barn har en god psykisk helse etter at foreldrene har skilt lag, også uavhengig av bostedsordning.

Men vil ikke barn som har delt bosted i utgangspunktet ha foreldre med lavere konfliktnivå og som samarbeider bedre?

- Studier tyder på at barn med delt bosted oftere har foreldre med lavere

konfliktnivå og som samarbeider bedre, enn barn med en annen type bostedsordning. Fra andre studier ser det ut til at disse faktorene kan forklare noe av den bedre psykiske helsen hos barn med delt bosted. Flere studier finner samtidig at forskjellene likevel holder seg når disse faktorene er tatt høyde for.

I våre studier har vi kontrollert for foreldres utdanning, ungdommens opplevde økonomiske situasjon, alder og kjønn. På lignende vis finner vi at disse faktorene tar bort noe av den positive sammenhengen mellom delt bosted og ungdommens tilpasning. Samtidig holder sammenhengene seg også her. Foreldres utdanning og økonomi ser derfor ikke ut til å i seg selv kunne forklare funnene våre.

Det er viktig å understreke at både våre og mange andre internasjonale studier har en felles svakhet: Data om bostedsordning og psykisk helse er samlet inn på samme tid. Ideelt sett burde forskningen følge familier over tid, også før foreldre går fra hverandre. Dette er dessverre vanskelig å få til med et stort nok antall familier til at vi kan gjøre god forskning. Og dette betyr også at vi må være forsiktige

med å trekke konklusjoner om årsaken bak de forskjellene vi finner mellom bostedsordning og barnas tilpasning.

Hvordan vil du vurdere forskningen om bostedsordning og helse i andre nordiske land, og i hvilken grad er sammenhengene i andre land relevant for norske forhold?

- Sverige har vært et foregangsland på delt bosted, der 40-50 % av barna har delt bosted etter at foreldrene har gått fra hverandre. Fra Sverige er det også publisert langt flere studier som har sett på bostedsordning og barns tilpasning enn i Norge. Funn fra disse studiene sammenfaller godt med våre resultater, samtidig som de også har undersøkt andre utfallsmål: For eksempel ble det funnet i en studie av ca 150 000 ungdom at de med delt bosted rapporterer om bedre livskvalitet, humor, og bedre relasjoner til begge sine foreldre, i tillegg til bedre fysisk og psykisk helse, sammenlignet med de som bor mest hos en forelder. Norge og Sverige ansees som to sammenlignbare sosialdemokratiske land med gode velferdsordninger. Det ville derfor overrasket meg om funnene fra Sverige ikke også vil kunne gjelde for Norge.

Hva med annen forskning på bostedsordninger i Norge?

- Sett bort fra våre to studier, er det få studier i Norge som har sammenlignet barn og unges tilpasning i ulike bostedsordninger, inkludert delt bosted. Kyrre Breivik publiserte en studie i 2006, på data samlet inn i 1997, med tilnærmet identiske funn som ble gjort i våre to publikasjoner: Ungdom med delt bosted var bedre tilpasset på flere utfallsmål sammenlignet med de som bodde mest hos en enslig forelder eller i en stefamilie. Det er interessant å merke seg at vi finner det samme på nyere data, selv etter at andelen barn med delt bosted har steget vesentlig.

Hva kan du si om resultatene av forskningen på omsorgsløsninger i andre vestlige land?

- Det foreligger nå flere studier fra andre vestlige land, som for eksempel Nederland, Belgia og USA. I såkalte review-artikler og meta-analyser, som forsøker å sammenfatte funn fra studier på tvers av landegrensener, konkluderes det jevnt over med en positiv sammenheng mellom delt bosted og barns psykiske og fysiske helse.

Vi trenger samtidig flere studier som evner å følge familier over tid, for å lære mer om hvordan familieforhold også forut for samlivsbruddet kan påvirke både valg av bostedsordning og barns tilpasning etter at foreldre har skilt lag.

[Lenke](#) til artikkelen på Scandinavian Journal of Public Health ligger på F2F.no/aktuelt

[Lenke](#) til artikkel på NORCE på F2F.no/aktuelt

Referanser:

Nilsen, S. A., Breivik, K., Wold, B., & Bøe, T. (2018). Divorce and family structure in Norway: Associations with adolescent mental health. *Journal of Divorce & Remarriage*, 59(3), 175–194. <https://doi.org/10.1080/10502556.2017.1402655>

Nilsen, S. A., Hysing, M., Breivik, K., Heradstveit, O., Sunde, E. V., Stormark, K. M., & Bøe, T. (2019). Complex families and health complaints among adolescents: A population-based cross-sectional study. *Scandinavian Journal of Public Health*, 0(0), 1403494819893903. <https://doi.org/10.1177/1403494819893903>

Rabatt på advokattjenester

En rekke advokater har gitt våre medlemmer svært gode medlemsfordeler. Et års medlemskap i F2F er dermed raskt tjent inn igjen! Husk å oppgi ditt medlemsnummer når du kontakter advokaten.

Bergen (Nyborg)

Advokatfirmaet Høgseth DA
Advokat Rønnaug Lilletveit
Mobil: 551 81 200
E-post: rl@advokathogseth.no
Kr. 1.625,- inkl. mva. pr. time
20 min. gratis kons. pr. tlf.

Bergen

AdvokatCompagniet DA
Advokat Janet Riise
Mobil: 971 83 203
E-post: janet.riise@acda.no
Kr. 2.000,- inkl. mva. pr. time.
30 min. gratis kons.

Oslo

Codex Advokat Oslo AS
Avdeling familierett
Advokat Andreas Poulsson
Mobil: 415 50 421
E-post: andreas.poulsson@codex.no
25 % på gjeldende sats
(F2F kr. 2.200,- inkl. mva. pr. time)
30 min. gratis kons.

Oslo

Advokat Erik Mørch
Mobil: 900 54 534
E-post: em@oslo.online.no
Kr. 1.500,- inkl. mva. pr. time

Oslo

Advokatfirmaet Opøien MNA
Advokat Ingvild Opøien
Mobil: 957 93 662
E-post: ingvild@opoien.no
20 % på gjeldende sats
(F2F kr. 2.000,- inkl. mva. pr. time)
1. konsultasjon kr. 1 500,- inkl. mva.

Oslo

Advokatfirmaet Mette Y. Larsen & Co
Advokat Morten Engesbak
Mobil: 907 58 744
E-post: me@larsenco.no
20 % på gjeldende sats (kr. 2250,-)
1. konsultasjon kr. 1.500,- inkl. mva.

Oslo

Advokatfirmaet Tveter og Kløvfjell AS
Advokat Erlend Liaklev Andersen
Mobil: 992 80 908
E-post: ela@klovfjell.no
Kr. 1.275,- inkl. mva. pr. time
Gratis 1. konsultasjon

Oslo

Advokatfirmaet Tveter og Kløvfjell AS
Advokat Øystein Hagen
Mobil: 919 11 319
E-post: oh@klovfjell.no
Kr. 1.275,- inkl. mva. pr. time
Gratis 1. konsultasjon

Oslo

AVCO advokatfirma
Advokat Are Aurlien
Mobil: 907 19 119
E-post: aa@avco.no
Kr. 2.500,- inkl. mva. pr. time
60 min generell veiledning

Stavanger

Advokathuset-Stavanger
Advokat Berit Johannessen
Mobil: 920 84 329
E-post: bj@advokathuset-stavanger.no
25% rabatt tilknyttet arv, familie og barnerett (F2F kr. 1.375,- inkl. mva. pr. time)
30 min gratis kons.

Stavanger

Advokathuset-Stavanger
Advokat Tone Lill Thingvold
Mobil: 920 92 447
E-post: tt@advokathuset-stavanger.no
25% rabatt tilknyttet arv, familie og barnerett (F2F kr. 1.375,- inkl. mva. time)
30 min. gratis kons.

Trondheim

Bjerk Stav Advokatfirma AS
Advokat Erik Widerøe
Telefon: 926 88 900
E-post: ew@bjerk-stav.no
kr 1.750,- inkl. mva. pr. time
20 min. gratis kons.

Larvik

Advokat Renathe Danielsen
Mobil: 413 76 030
E-post: renathe@advokatdanielsen.no
Kr. 1.600,- inkl. mva. pr. time

Melhus

Advokatkontoret Lykken og Myhr AS
Advokat Ann-Sølvi Valaås Myhr
Mobil: 922 52 190
E-post: post@advokatmyhr.no
20 % rabatt på ordinært salær
(F2F kr 1.800,- inkl. mva. pr. time)
Gratis tilgang til temakvelder/kurs angående barn

Melhus

Advokatkontoret Lykken og Myhr AS
Advokat Anita Rian Lykken
Mobil: 907 49 300
E-post: anita@advokatlykken.no
20 % rabatt på ordinært salær
(F2F kr 1.800,- inkl. mva. pr. time)
Gratis tilgang til temakvelder/kurs angående barn

Nytt kontaktpunkt for F2F Innlandet

Engasjert pappa i Pappa AS

F2F har fått en ny lederskikkelse for F2F Innlandet. Espen Østvold Rølla (35) har sitt eget selskap innen rådgivning og kommunikasjon som heter Pappa AS. Men han er like opptatt av mamma. – Barn trenger begge foreldre, fastslår Østvold Rølla. Pappa og mamma er like viktige for barna.

TEKST: EVEN STORMOEN

Hvilke mål har du som kontaktpunkt for F2F Innlandet?

- Innlandet er Norges nest største fylke og har flere hundre tusen innbyggere. Når vi vet at det er svært mange forhold som tar slutt hvert år, der det er felles barn inne i bildet, så er det viktig at noen taler barnas sak. Det er viktig at foreldre har en forening som jobber aktivt for at barna skal vokse opp med begge foreldre. Hvis det at Foreningen 2 Foreldre har en tilstedeværelse også i Innlandet kan bidra til at bare ett barn får det bedre, så er målet oppnådd. Som kontaktpunkt er målet at de som vil ta kontakt opplever å bli møtt og bli tatt seriøst.

Hvorfor har du kalt kommunikasjons-selskapet ditt for Pappa AS?

- Mange har sikkert hørt om såkalte morselskap. Vel, jeg har et pappaselskap. Litt flåsete sagt. Det er bygd litt på at «pappa fikser alt»-tankegangen, og så er jeg en kreativ person som ikke er redd for å stikke meg ut. Jeg hadde noen oppdrag jeg ble hyra inn til, og da var det på et tidspunkt behov for å opprette et selskap og fakturere fra, verre er det ikke.

På hvilke områder mener du vi har størst utfordringer for å få til et system i Norge som virker best mulig for flest mulig barn med hensyn til å ivareta barnas rett til omsorg og regelmessig samvær med begge foreldre?

Det må en økt bevissthet til om hva som er det beste for barna. Vi bygger nok for mye på tradisjon nå. Det er viktig med fokus på barna, samtidig er alle familier ulike, barnas behov ulike, men så lenge det finnes et godt apparat på plass når det skjer et brudd mellom foreldre, så har barna det beste utgangspunktet. Derfor bør lovene tilpasse seg dagens

F2Fs nye kontaktpunkt for Innlandet, Espen Østvold Rølla, setter papparollen i front. Foto: Gudbrandsdølen Dagningen.

forskning, barnas beste og tiden vi lever i, ikke hvordan det var for 50 år siden. Familievernkontorene må holde seg oppdatert og tilpasse seg ny forskning. Det er viktig med likeverdig foreldreskap som norm i barneloven. Vi lever heldigvis i et velfungerende demokrati, og det er yringsfrihet og mulig å få til en lovendring for barnas beste her.

Du er aktivt medlem av Arbeiderpartiet, som i partiprogrammet fastslår at «begge foreldre er like viktige». Hvor tror du partiet vil plassere seg i den politiske debatten om likeverdig foreldreskap som norm i barneloven?

- Det er viktig at partier får inn i sitt partiprogram hvilken politikk de skal ha overfor familier med barn hvor forholdet tar slutt. Dette gjelder kanskje over halvparten av alle forhold/familier, og det betyr at det angår veldig mange barn i løpet av et år. Det er viktig at partiene i sine partiprogram og politikk evner å legge til rette for at de mest sårbare,

nemlig barna, har et system som virker for deres beste. Det er mye oppdatert forskning på dette området.

Hva opplever du som de største politiske hindrene for likeverdig foreldreskap i dag?

- At et parti står opp i kampen om de mest sårbare sine behov, nemlig at de skal få ha begge foreldrene i livet sitt. Det er nok mange myter, frykt og tradisjon som hindrer at noen tar kampen, står opp for barna og endrer loven slik at likeverdig foreldreskap blir standarden. Det blir flere og flere barn som trenger dette for hvert år som går. Hvis vi ser til andre land vi normalt sammenlikner oss med, gjerne også lærer av, som f.eks. Danmark, så har de lykket bedre med det.

Hva er ditt råd til foreldre som splitter opp og har barn sammen?

- Søk råd, snakk med nøytrale parter, som familievernkontor eller F2F.

Høringsuttalelse fra F2F til NOU 2019:20

En styrket familietjeneste

F2F har avgitt høringsuttalelse til NOU 2019:20 – "En styrket familietjeneste". Vi fokuserer på de forslagene som berører våre medlemmer: foreldresamtale, mekling og samtaler med barn. Vi fokuserer på normale, omsorgsdyktige foreldre, som er det store flertallet av foreldre som skiller lag.

TEKST: RUNE HARALD RÆKKEN

Nok en gang flikkes det på prosessen – mens det er barnelovens materielle regler som skaper konfliktene.

I NOU 2019:20 foreslås endringer i meklingsprosessen, mens hovedproblemet F2F ser er en utdatert barnelov som alt for ofte "tvinger" foreldre som var likeverdige i samliv inn i ulikeverdige foreldreroller etter samlivsbrudd – som bostedsforelder med tilhørende særrettigheter i forhold til barnet, og som samværsforelder med begrenset innvirkning og potensielt avgrenset kontakt med sine barn framover.

Det er ikke rart det blir uheldig og konflikt drivende posisjonering mellom foreldrene relatert til samlivsbrudd. Dessverre får F2F tilbakemeldinger om at mange meklere ved familievernkontorene "kaster bensin på bålet" i en meklingsprosess ved å fraråde likeverdig foreldreskap ved delt bosted for barn, til tross for at dette er den løsningen som øker mest, og som får stadig økende støtte fra så vel norske som internasjonale forskningsmiljøer.

FNs barnekonvensjon og Den europeiske menneskerettskonvensjonen

F2F vil minne om FNs barnekonvensjons artikkel 9 nr. 3:

Partene skal respektere den rett et barn som er atskilt fra en eller begge foreldre har til å opprettholde personlig forbindelse og direkte kontakt med begge foreldrene regelmessig, med mindre dette er i strid med barnets beste.

Op artikkel 18 nr. 1:

Partene skal bestrebe seg på å sikre anerkjennelse av prinsippet om at begge foreldre har et felles ansvar for barnets oppdragelse og utvikling. Foreldre, eventuelt verger, har hovedansvaret for barnets oppdragelse og utvikling. Barnets beste skal for dem komme i første rekke.

Det følger også av Den europeiske menneskerettskonvensjonens artikkel 8 at barn og begge foreldre har en gjensidig rett til familieliv, som Den europeiske menneskerettsdomstolen har påpekt over-

for Norge gjentatte ganger de seneste månedene.

F2F ønsker en barnelov og et omkringliggende system som belønner samarbeidende foreldre og hindrer at noen foreldre tar seg til rette. Vi mener dette best ivaretas ved å ha delt bosted og lik botid som barnelovens utgangspunkt, så må heller den av foreldrene som påberoper seg særrettigheter begrunne dette særskilt.

Det må få konsekvenser ikke å overholde avtaler eller forholde seg til loven

Samværsretten mangler rettsbeskyttelse, og det er vanskelig å få gjennomført sanksjoner om den ene forelder urettmessig hindrer barnas rett til samvær med den andre forelder. Sterkere sanksjonsmidler bør innføres ved (langvarig) samværssabotasje. Videre bør det også innføres reelle sanksjonsmidler hvis varslingsplikten i forbindelse med flytting med felles barn ikke overholdes.

Foreldresamtale og mekling må redusere antall foreldretvister for retten

F2F er enig i at foreldre som ikke blir enige på foreldresamtale ("første meklingsstund") bør få tilbud om ytterligere mekling, og støtter også at foreldre som ønsker å bringe en foreldretvist inn for retten må møte til seks timer mekling etter foreldresamtalen. Det må være en uttalt og praktisert målsetting at saker skal løses på lavest mulig nivå og at færrest mulig foreldretvister bringes inn for rettslig behandling.

Involvering av barn i prosessen – et tveegget sverd

Det er "tidsriktig" å gi barna som opplever foreldrenes samlivsbrudd større innflytelse over resultatet av meklingen gjennom at barn gis lovfestet rett til å høres i forbindelse med mekling. F2F vil likevel advare mot å trekke barna tettere inn i konfliktene mellom foreldre, da dette lett kan sette barna i en uløselig lojalitetskonflikt mellom foreldrene, noe som i verste fall kan resultere i foreldrefremmedgjøring (Parental alienation syndrome – PAS).

Det er naivt å tro at barn utelukkende gir uttrykk for sin egen frie vilje uten noen

som helst påvirkning fra en eller begge av foreldrene i en samlivsbruddsituasjon, spesielt dersom det er sterk uenighet og konflikt mellom foreldrene. Mange av de sakkyndige for retten i foreldretvister er ikke trent i å avsløre manipulasjon og påvirkning av barn. Det er heller ikke grunn til å tro at de som jobber i familietjenesten/familievernnet er trent til å avdekke manipulasjon. Derved står man i overhengende fare for å ende opp med at den minst empatiske og samarbeidsvillige forelder ender opp med bostedsmyndigheten, med påfølgende mangelfull eller avskåret kontakt med den andre forelder som resultat.

Barn skal ikke ha en plikt til å uttale seg i forbindelse med foreldrenes samlivsbrudd. Dette bør lovfestes på linje med eventuell lovfesting av barns involvering i foreldrenes samlivsbrudd. Barn skal ikke tvinges til å velge mellom mor og far!

Barnets beste – hva er det?

Utvalget foreslår at det skal synliggjøres i familievernloven at barns beste skal være et grunnleggende hensyn i tjenestens arbeid. Det høres besnærende ut, men blir vanskeligere å praktisere når det ikke er definert hva barnets beste er.

F2F foreslår at barnets beste følger bestemmelsene i FNs barnekonvensjon, som at foreldrene har felles ansvar for barnets utvikling og oppfostring, barnet skal ha regelmessig og omfattende direkte kontakt med begge foreldre også om foreldrene lever hver for seg, etc. Barn har som hovedregel rett til familieliv med begge sine foreldre, også om familien har blitt reorganisert gjennom foreldrenes samlivsbrudd. Begge foreldre og eventuelle søsken er barnets nærmeste familie også om foreldrene har sluttet å være kjærester.

Kommentarer til lovforslagene

F2F har foreslått konkrete endringer i de foreslåtte paragrafer i ny lov om familietjenesten, og til foreslåtte endringer i barneloven. [Les hele høringsuttalelsen](#) på [F2F.no/aktuelt](#)

Barneombudet stritter imot likeverdig foreldreskap

Høringsuttalelsene fra Barneombudet til lovforslaget om likestilt foreldreskap i 2015 og til barnelovutvalget som skal foreslå moderniseringer i barneloven i 2020 går begge sterkt mot alt som kan bringe barneloven i retning av mer likestilt foreldreskap.

TEKST: EVEN STORMOEN

Barneombudet synes å være mot at alle barn skal få ha en juridisk forbindelse til begge foreldrene fra fødselen ved å gå mot automatisk foreldreansvar for alle. Stortinget valgte med god grunn ikke å følge dette synspunktet, og i år trådte en lovendring om automatisk foreldreansvar som utgangspunkt i barneloven i kraft.

Barneombudet har også tatt til orde mot nær sagt alle varianter av forslag om delt bosted som utgangspunkt i barneloven. Vi mener argumentasjonen er svak.

Et sentralt utgangspunkt for Barneombudets ønske om å beholde gjeldende bestemmelse i barneloven er påstanden om at foreldrene i dag har avtalefrihet og at barneloven er nøytral. I dag har den ene av foreldrene alene avgjørelsesmyndigheten over barna i ca. ¾ av tilfellene der foreldrene ikke bor sammen. Hvis reell avtalefrihet til å bestemme bostedsordning hadde eksistert, er det utenkelig at ¾ av hadde valgt å gi avkall på all avgjørelsesmyndighet av betydning ved å bli «samværsforelder». Svært mange foreldre har ikke noen som helst mulighet til å oppnå likeverdig foreldreskap og delt bosted fordi barneloven og rettspraksis i realiteten favoriserer den ene forelderen. Det er etter vårt syn hovedgrunnen til at hele ¾ er blitt «samværsforeldre» uten særlig innflytelse på viktige beslutninger om felles barn. Barneloven legger til rette for uheldig egenrådighet utøvet av bostedsforelderens. Innføring av lov-pålagt mekling ved f.eks. flytting av felles barn mot den andre forelderens

samtykke innebærer dessverre liten reell endring i bostedsforelderens dominerende avgjørelsesmyndighet.

Barneombudet tillegger tilhengere av delt bosted et syn om at det «automatisk vil løse problemene med manglende foreldresamarbeid». Det er uriktig. Tilhengere av delt bosted som utgangspunkt i barneloven mener generelt at det vil kunne virke mer konfliktdependende og legge bedre til rette for foreldresamarbeid enn det bestemmelsene i dagens barnelov stimulerer til.

Asymmetriske maktforhold mellom foreldrene skaper et dårlig grunnlag for samarbeid. Barneloven har bidratt til at tusenvis av foreldreforhold i dag preges av makt og avmakt. Sentrale bestemmelser har lagt til rette for maktmisbruk fra bostedsforelderens og frykt hos samværsforelderens for å miste regelmessig kontakt med egne barn. Dette skaper en dynamikk som gir næring til foreldrekonflikt istedenfor samarbeid. Når samværsforelderens eneste mulighet for å hindre en flytting av felles barn er å gå til domstolen, så vil dette lett føre til økt konfliktnivå, og det vil kunne prege det videre felles foreldreskapet på en måte som ikke er gunstig for barna.

Ved å gå inn for å beholde gjeldende barnelov, som i praksis har gitt et ulikeverdig utgangspunkt, bidrar Barneombudet til å videreføre det de selv advarer mot: «At det ikke tas nok hensyn til det enkelte barn i den konkrete situasjonen barnet og familien er i». For når den ene forelderens i all hovedsak har avgjørelsesmyndigheten alene, er man i mindre grad sikret at hensynet til barnets

Barneombudet er opptatt av å få frem barnas ønsker. Barna ønsker at foreldre etter samlivsbrudd skal «bo i nærheten av hverandre» og «la dem beholde sitt gamle nærmiljø». Dessverre stimulerer gjeldene barnelov i altfor liten grad til dette ved å opprettholde bostedsforelderens kategoriske rett til å flytte med felles barn bort fra samværsforelderens uten dennes samtykke.

(Illustrasjon: [Barneombudet](#))

beste blir avgjørende. Bostedsforelderens kan vel så gjerne sette sine egne interesser først. F.eks. kan en bostedsforelder ha åpenbare interesser av å flytte med felles barn av økonomiske egeninteresser, for å få økt barnebidrag, flytte til ny samboer eller til egen opprinnelsesfamilie, eller ut ifra et ønske om å tilrive seg mer samvær etter eget behov. Betydningen av yrkes- og familiesituasjonen til den andre forelderens kan også bli ignorert av forelderens som har beslutningsmyndigheten.

Barneombudet later til å ta for gitt at gjeldende ordning med skjevdelt avgjørelsesmyndighet mellom foreldrene generelt er den ordning som fører til de beste beslutningene for barna. En slik antakelse er det ikke grunnlag for.

Barneombudet er mot en barnelov som peker ut delt bosted som det førende utgangspunktet i barneloven, blant annet begrunnet med at «det foreligger ingen forskning som viser at en bestemt løsning er best for alle barn». For det første er det feil at delt bosted som utgangspunkt i loven vil legge føringer på hvilken ordning foreldrene kommer frem til at vil være best for deres barn. Delt bosted vil bare innebære at likeverdig avgjørelsesmyndighet skal være *utgangspunktet* for en dialog og samarbeid mellom foreldrene for å finne frem til de beste løsningene for felles barn. Foreldre vil stå fritt til å dele samværet f.eks. 50/50, 60/40 eller 70/30. For det andre vil ingen forskning noensinne kunne vise at én bestemt løsning er best for alle barn, da det ikke er praktisk mulig å innta absolutt alle barn i forskningsgrunnlaget. Paradoksalt nok foreligger det ingen forskning vi kjenner til som viser at dagens skjevdelte løsninger med asymmetrisk myndighet mellom foreldrene er til barnets beste. Dagens skjevdelte løsninger er en overlevning fra den tiden hvor mor var omsorgsperson på heltid og far var økonomisk forsørger. I dag innehar normalt begge foreldre både forsørger- og omsorgsrollen. Dersom Barneombudet har dette som krav, vil en modernisering av barneloven i retning av delt bosted nærmest være utenkelig. For det tredje viser det meste av moderne forskning fra mange land, inkludert i Norge, en positiv sammenheng mellom barns fysiske og psykiske helse og delt bosted med tilnærmet lik botid hos begge foreldrene.

Barneombudet uttrykker at barneloven ikke må endres «uten tilstrekkelig kunnskap om hvilke konsekvenser endringen vil få for barn». Men gjeldende barnelov bidrar til å drive mange foreldre inn i konflikt, og blant barnepsykologer er det enighet om at langvarig konflikt mellom foreldrene ikke er bra for barna. Om lag 2700 foreldretvister ender hvert år i domstolene, ofte mellom to omsorgsdyktige foreldre, der den ene

ønsker å stille opp mer for barna enn den andre vil tillate. I tillegg kommer et ukjent antall konflikter som foreldrene av ulike årsaker ikke tar til domstolen. Stortinget må foreta en modernisering av barneloven som stimulerer til bedre foreldresamarbeid. En revidert barnelov må sette en norm for hvordan vi som samfunn forventer at foreldrene innretter forholdene for barna og seg selv når foreldrene ikke (lenger) bor sammen. Likeverd som utgangspunkt for omsorgsdyktige foreldre er naturlig i lys av den allmenne omsorgskultur blant begge kjønn som eksisterer i Norge.

Barneombudet hevder som del av sin begrunnelse for motstanden mot delt bosted at det «også kan innskrenke barnets rett til å bli hørt». Siden kravet om at barnet skal høres er etablert i FNs barnekonvensjon og i den norske barneloven, så er det vanskelig å forstå hvordan denne retten kan bli rammet av et likeverdig utgangspunkt. Stortinget vil enkelt kunne verne om denne retten ved å opprettholde den i barneloven slik den står i § 31. Vi kan ikke se at det er noen motstrid mellom et likeverdig utgangspunkt og barnets rett til å bli hørt.

Det er videre vanskelig å følge ombudets argumentasjon om at delt bosted som lovens utgangspunkt skal kunne utsette barn for *press*, fordi det ifølge Barneombudet innebærer «en bestemt løsning som den førende, og dermed den beste». Som ombudet påpeker skaper barnelovens terminologi om fast og delt bosted stor forvirring (blant voksne), så da må en anta at heller ikke barn har god forståelse av dette. Barneombudet presiserer at «delt bosted» referer til *avgjørelsesmyndigheten* mellom foreldrene og at betegnelsen «delt bosted» *feilaktig* skaper en forståelse av at barn må bo 50/50 hos hver av foreldrene. Dette taler mot at delt bosted skal legge press på barna. Hvis våre lovgivere lykkes med å modernisere barnelovens terminologi til å bli forståelig for foreldre flest, så vil ikke «delt bosted» legge press på barna, fordi betegnelse bare referer til maktfordelingen mellom foreldrene. Skulle en velge å følge Barneombudets motforestilling om at delt bosted som lovens utgangspunkt vil legge press på barna, så ville jo også dagens ordning med

klar favorisering av bostedsforelderen kunne skape en forestilling hos barn om at «den riktige løsningen» bestemmes av den ene forelderen alene.

Barneombudet fremhever at likestilt foreldreskap «ikke må trumfe barnets beste når likestilt foreldreskap og barnets beste er motstridende». Dessverre virker loven og rettssystemet hyppig slik i dag at bostedsforeldrenes egeninteresse trumfer barnets beste.

I Barneombudets innspill reises mange problemstillinger som det er viktig at Stortinget og domstolsadministrasjonen tar tak i. Særlig må Barneombudets påpekning av dommers manglende kompetanse om barns utvikling og omsorgsbehov følges opp. Det er uakseptabelt hvis ukvalifiserte dommere treffer svært inngripende beslutninger som rammer barn og omsorgsdyktige foreldre for resten av livet. Det påpekes at dommere ikke bare kan lene seg på sakkyndige, og at sakkyndiges arbeid må kvalitetssikres. Mangelen på tillit til sakkyndiges kompetanse, balanse i tilnærmingen til oppgaven, kvalifikasjoner samt rammer og rolleforståelse er en stor utfordring for mange foreldre som ender i rettssalen. Systemet har et voksende legitimitetsproblem som må adresseres i en modernisert barnelov. Vi ønsker oss en barnelov og et omkringliggende system som belønner samarbeidende foreldre og som vil føre til at færre foreldretvister bringes inn for domstolen. Det vil være til barnas, foreldrenes og samfunnets beste.

Illustrasjonsfoto

Klagesaken til EMD sendt inn. Takk for støtte!

F2F takker medlemmer og andre for bidrag til innsamlingen som har gjort det mulig for en forelder å klage en høyesterettsdom om flytting av felles barn inn for Den europeiske menneskerettsdomstolen. Totalt fikk vi inn 84 600 kroner i to runder fra 145 bidragsytere.

Høyesterett fratok i juni i fjor i praksis to barn på fem og seks år muligheten til en oppvekst med begge foreldre ved å la den ene forelderen flytte barna 2000 kilometer unna til et land i Sør-Europa. Begge foreldrene er omsorgsdyktige, og dette er ikke en barnevernssak. F2F er medsponsor for den ene forelderen som har klaget saken inn for Den europeiske menneskerettsdomstolen.

Saken ble sendt inn i desember i fjor, og vi venter nå på domstolens beslutning om hvorvidt saken vil komme til behandling. Bare tre prosent av sakene kommer inn, men F2F har uavhengig av resultatet bidratt til å informere om hvor groteske beslutninger i det norske rettssystemet kan slå ut for barn og foreldre.

Ifølge Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) har barn og foreldre rett til respekt for sitt familieliv. Høyesteretts dom er høyst problematisk også ift. FNs barnekonvensjon, som i artikkel 9 fastslår at alle barn har rett til å bo sammen med foreldrene sine med mindre det ikke er bra for dem og at «staten skal respektere den rett et barn som er atskilt fra en eller begge foreldre har til å opprettholde personlig forbindelse og direkte kontakt med begge foreldrene regelmessig». Stortinget har vedtatt at disse konvensjonene skal gå foran norsk lov ved motstrid.

Illustrasjonsfoto

[Les om saken](#) på spleis.no via [F2F.no/aktuelt](#)

F2F Øst

Vil du ha råd og veiledning gjennom gode foredrag?

Besøk de månedlige temamøtene hos F2F Øst. Møtedatoer og temaer finner du på [f2f.no/Fylkeslagene/Oslo-Akershus](#)

Møtene starter kl 19:00 og stedet er Scandic Victoria Hotell, Rosenkrantzgt. 13 (nedenfor Stortinget). Ta gjerne med gjester med interesser for kunnskap om familierett med barna i fokus.

Kontakt oss gjerne om forslag til temaer du vil vite mer om.

Send e-post til: oslo-akershus@f2f.no

Medlemskontingent 2020

Kjære medlem,

Har du husket å oppdatere ditt medlemskap slik at du er medlem også i 2020? Dersom du har betalt kontingent for inneværende år, ber vi om at du ser bort fra denne fakturaen.

Ditt medlemskap gjør oss sterkere og hjelper oss i arbeidet med å skape

Trygge familieforhold for barn med 2 hjem

Støtt F2F i arbeidet for en ny barnelov basert på likeverdig foreldreskap

For spørsmål om medlemskapet tar du kontakt med oss på post@f2f.no.

Takk for din støtte!

Med vennlig hilsen

Rune Rækken
leder

Medlemskapsstyper:

Fullt medlemskap: Kr. 450,- pr kalenderår

Støttemedlemskap: Kr. 300,- pr kalenderår

Les mer om våre medlemskap på www.f2f.no

Ved betaling i bank/egen nettbank må innbetalingen merkes tydelig med medlemsnummer og medlemmets navn. Ved elektronisk innbetaling på Vipps eller våre hjemmesider innvilges en nettrabatt på kr. 50,-

Få kr 50 i rabatt - Forny ditt medlemskap enkelt med Vipps: kjøp og betal, nr 76236, eventuelt logg deg inn og forny ditt medlemskap på vår hjemmeside: www.f2f.no/forny

PS! Dersom du har betalt kontingent i inneværende år, ber vi om at du ser bort fra denne fakturaen.

Kvittering – Innbetalt til konto

7874.05.54823

Beløp

Betalerens kontonummer

Betalingsinformasjon

Medlemskontingent i F2F 2020

GIRO

Betalingsfrist:

SNAREST

Betalt av

Betalt til

Foreningen 2 Foreldre (F2F)

Postboks 21, Nygårdstangen

5838 Bergen

Belast
konto

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Kvittering tilbake

Kundeidentifikasjon (KID)

Kroner

Øre

Til konto

450

00

7874 05 54823

F2Fs ordliste for “dummies”

Det er mange ord og uttrykk som blir brukt om barn og foreldre etter samlivsbrudd. F2Fs har laget en oversikt som forklarer den praktiske betydningen av de ulike begrepene:

Foreldreansvar	<p>Ektefeller har felles foreldreansvar for felles barn, også etter samlivsbrudd. Tilsvarende gjelder for samboere med barn født etter 01.01.06. Dersom foreldrene ikke har bodd sammen har mor frem til 1.1.2020 som hovedregel hatt foreldreansvaret alene. I 2017 vedtok Stortinget en ny bestemmelse i barneloven som gir felles foreldreansvar for alle blivende foreldre, og denne gjelder alle barn født etter 1. januar 2020. Barnelovens utgangspunkt vil etter endringene være felles foreldreansvar for alle, også for de som ikke har vært gift eller bodd sammen. Mødre kan etter de nye reglene melde fra til Folkeregisteret innen ett år dersom de ønsker foreldreansvaret alene. Dersom faren likevel ønsker foreldreansvaret, kan han bringe saken inn for retten, som skal fatte en avgjørelse ut fra en vurdering av barnets beste. Far kan melde fra om at han ikke vil ha felles foreldreansvar innen den samme fristen.</p> <p>Foreldreansvar betyr rett til å ta del i bestemmelser av personlige forhold for barnet, som vergemål, valg av type skole og valg av trossamfunn, samt være med og bestemme i forhold til flytting utenlands med barnet. Foreldreansvar innebærer ingen innflytelse i spørsmålet om flytting innenlands med barnet.</p>
(Fast) Bosted	<p>Bosted i barnelovens terminologi er en juridisk posisjon og betyr i praksis bestemmelsesrett over barnet. En av foreldrene har bostedsmyndigheten alene og kan ta større avgjørelser om barnet på egenhånd, f.eks. spørsmålet om flytting innenlands. Det er innført en varslingsplikt på tre måneder hvis en av foreldrene ønsker å flytte, og det foreligger avtale eller avgjørelse om samvær. Dersom foreldrene ikke blir enige er det den som ønsker å flytte med barnet som plikter å kalle inn til mekling. Barneloven stiller ikke opp noen sanksjoner dersom varslingsplikten i forbindelse med flytting ikke overholdes.</p> <p>Samværstiden kan variere mellom 0 % og 50 %, jfr. barnelovens bestemmelser. Bostedsforelder er kvalifisert til å motta visse offentlige stønader og barnebidrag fra den andre forelder.</p>
Delt bosted	<p>Delt bosted betyr at foreldre deler på ansvar, rettigheter og plikter i forhold til barna sine og tar større avgjørelser om barna i fellesskap. Samværstiden med hver av foreldrene kan være likedelt, men samværstiden kan også være skjevdelt.</p> <p>Andre betegnelser på delt bosted er likeverdig foreldreskap eller delt omsorg eller felles omsorg.</p>
Delt/felles omsorg	Samme som delt bosted (se over).
Likeverdig foreldreskap	Begge foreldre har bostedskompetanse (myndighet) og er bostedsforelder. Samme som delt bosted.
Samværsforelder	Den av foreldrene som ikke har barnet registrert boende hos seg. Barnelovens § 37 gir eksempler på særretter bostedsforelder vinner på bekostning av samværsforelder, for eksempel rett til alene å bestemme innenlands flytting med barnet og rett til diverse økonomiske stønader. Samværsforelder er satt i en juridisk B-status til eget barn.
Bostedsforelder	<p>Vanligvis den forelder som er alene om å ha såkalt bostedskompetanse, det vil si de særretter som er listet opp i barnelovens § 37. “Bostedsforelder” er motsetningen til det å være “samværsforelder”.</p> <p>Hvis foreldrene derimot blir enige om at barnet skal bo fast hos begge, jfr. bl. § 36, 1.ledd, er begge foreldre bostedsforelder, og de tar da større avgjørelser om barnet i fellesskap. Under samlivet er begge foreldre bostedsforelder og dette fortsetter de altså med hvis de avtaler at barnet skal bo begge steder fast.</p>
Felles omsorg	Samme som delt bosted. Se over.
50/50	En tidsbrøk og kun det. Foreldrene kan ha registrert delt bosted og praktisere 50/50, men de kan også praktisere andre omsorgstidsbrøker og likevel praktisere delt bosted. Foreldrene kan også praktisere 50/50 samværstid selv om barnet har fast bosted hos den ene.
Samværs sabotasje	Foreligger når den ene forelder handler i strid med inngått samværsavtale og nekter eller innskrenker barnets samvær med den andre forelder i strid med samværsavtale/dom. Kalles også samværsnekt .
Samvær	Å være sammen med barnet, uavhengig av om man har bostedskompetanse (myndighet) eller ikke.
Vanlig samvær	Samvær annenhver helg og en ettermiddag med overnatting i uken, 3 uker sommerferie, annenhver jule-, påske-, vinter- og høstferie. I overkant av 35 % av tiden.
Utvidet samvær	Mer samvær enn «vanlig samvær».
Aleneforelder	En anakronisme. De fleste barn som har to foreldre i live har samvær med begge foreldre og mottar omsorg fra dem, også om mor og far ikke bor sammen lenger.
Enslig forsørger	En anakronisme. Norske barn som har begge foreldre i live har tre forsørgere: mor, far og staten. Det er opprettet et stort statlig apparat for å sikre at begge foreldre bidrar til sine barns økonomiske oppfostring, også om foreldrene ikke bor sammen.

Likeverdig foreldreskap i Kentuckys nye barnelov gir positive resultater

Den amerikanske delstaten Kentucky innførte i 2017 en lov som gjorde delt bosted og lik botid til utgangspunktet i barneloven når omsorgskompetente foreldre skiller lag eller ikke bor sammen. Resultatene har vært overveldende positive. Loven er blitt blant delstatens mest populære. Både demokrater og republikanere lovpriser endringene. Mange andre delstater vurderer å gå i samme retning.

TEKST: EVEN STORMOEN

Kentuckys nye barnelov ble delvis innført i 2017 og fullstendig gjennomført året etter av et enstemmig delstatssenat og i underhuset med et flertall på 81-2. Loven gjør likeverdig foreldreskap til utgangspunktet når foreldre separerer eller skiller seg. Loven er basert på forutsetningen om at en 50/50-løsning som innebærer delt bosted og lik botid virker til barnets beste når begge foreldre blir vurdert som egnede omsorgspersoner.

Den nye loven har ført til en vesentlig nedgang i antall foreldretvister, som fra tidspunktet loven ble innført falt med 11% i løpet av de to påfølgende årene. Reduksjonen på ca. 2500 foreldretvister i perioden har funnet sted til tross for befolkningsveksten i Kentucky. Omfanget av konflikter mellom foreldre har avtatt vesentlig. Antall politianmeldelser for vold i hjemmet har også vist en tydelig nedgang. Dommer i familiedomstolen Lucinda Masterton understreker at det er blitt langt mindre uenighet om samvær mellom foreldrene etter at den nye barneloven om likeverdig foreldreskap ble innført.

National Parents Organization i USA er svært tilfreds med utviklingen. Mange er overbevist om at resultatene ene og alene skyldes loven om delt bosted og likt samvær i Kentucky. Executive director Petra Maxwell mener resultatene er særdeles oppmuntrende og at likeverdig foreldreskap virker til barnas beste. En rekke eksperter i National Parents Organization mener at Kentuckys nye barnelov virker best av alle familielovene i USAs 50 delstater.

Matt Hale fra samme organisasjon fremhever at foreldre nå stevner hverandre sjeldnere for retten. Dommeres tid frigjøres for de vanskeligere sakene. Færre av skattebetalernes penger går til rettsprosesser og sakkyndige. Separerte og

skilte foreldre slipper å bruke lønningene sine på dyre advokater i en periode der de får mer press på økonomien når familien skal reorganiseres.

En avgjørende lovendring i Kentuckys barnelov kan oppsummeres i følgende paragraf i House Bill 508: *«Med mindre det kan motbevises ved sannsynlighetsovervekt, er det en presumsjon for at fast bosted hos begge foreldrene og likdelt samvær er til barnets beste. Hvis avvik fra likdelt samvær er berettiget, skal retten utarbeide en samværsplan som maksimerer barnets botid hos hver forelder eller faktiske omsorgsperson på en måte som sikrer barnets velferd».*

Samtidig som likeverdig foreldreskap danner utgangspunktet, har delstatens domstoler muligheter til å gå bort fra 50/50 når det ikke vurderes å være til barnets beste eller hvis det ikke er mulig å gjennomføre i praksis. Hvis domstolen bestemmer å avvike fra idealet om delt bosted og lik botid, vil faktorer som barnets egne ønsker, foreldrenes ønsker, samarbeidsforholdene mellom foreldrene, barnets tilknytning til foreldrene og bostedet samt foreldrenes fysiske og mentale helse kunne spille inn.

Foreldrefremmedgjøring er et aspekt som også er anerkjent som et problem i USA. President i Kentuckys forening mot foreldrefremmedgjøring Alexandra Beckman uttaler at det er logisk at en lov som innebærer likeverdig foreldreskap vil redusere konfliktnivået mellom foreldrene. Hun fremhever at hun snakker med utsatte mødre hver eneste dag, og hun er ikke i tvil om at Kentuckys nye barnelov har redusert omfanget av vold mellom foreldrene.

Delstatsrepresentant Jason Petrie, som var medsponsor for lovforslaget, har uttalt at nedgangen i antall stevninger av

Illustrasjonsfoto

foreldretvister var en forventet konsekvens av loven om delt bosted og lik botid. Resultatene er kommet i en periode der ingen andre endringer ble gjort i familielovgivningen i Kentucky.

Fra akademisk hold har Dr. Ryan Schroeder ved det sosiologiske institutt ved Universitetet i Louisville uttalt om den nye barneloven i Kentucky at forskningen relatert til delt bosted (shared parenting) er bemerkelsesverdig klar: Det går bedre med barn som opplever en skilsmisse dersom de har likt, eller så likt fordelt samvær som mulig, med de to foreldrene.

I motsetning til i Norge har Kentucky etablert likeverd mellom foreldrene som startpunkt for arbeidet med å finne de beste løsningene for barna når foreldre skiller lag. I kontrast til det norske systemet vil bevisbyrden for å gå inn på en løsning som avviker fra delt bosted og likt samvær påhvile forelderen som ikke ønsker en 50/50-løsning.

Norske stortingsrepresentanter har hatt for tradisjon å dra på studiereise til USA et par ganger i året for å delta på FNs generalforsamling eller for å hente kunnskap og inspirasjon på aktuelle områder, blant annet ifm. med ny lovgivning. Kanskje er det nyttig lærdom å hente fra erfaringene med loven som gir likeverdig foreldreskap i Kentucky? Det kan komme godt med når Barnelovsutvalgets forslag til modernisert barnelov skal behandles i Stortinget om et års tid.

(Uttalelser, informasjon og statistikk er hentet fra "Mothers Awareness on School-Age Kids", National Parents Organisation, USA Today Network European Union Experience, Ruby Law Firm og «Leading Women for Shared Parenting».)

Haagkonvensjonen

Barnebortføring, korrupsjon og gjensidig tillit

Alf Friisø fikk sin 11 år gamle sønn barnebortført til Nicaragua i 2013. Her avbildet ifm. deltakelse på den årlige forsamlingen i Washington DC til iStand, som er en amerikanske organisasjon for foreldre av bortførte barn.

I 2013 ble min da 11 år gamle sønn bortført fra Norge til Nicaragua. Som mange andre i denne stadig mer globaliserte verden, har jeg reist en del og bodd i forskjellige land på grunn av studier og jobb, og jeg giftet meg og fikk barn med en person fra et annet land. Som mange ekteskap, tok også mitt slutt. Mor til min sønn tok da en selvstendig beslutning om å ta med gutten vår til Nicaragua og begynne et nytt liv. Hun gjennomførte en ulovlig barnebortføring. Haagkonvensjonen om barnebortføring skulle føre til en løsning, men ble istedenfor brukt til å «godkjenne» bortføringen.

TEKST: ALF FRIISØ

I 2019 ble 75 barn bortført fra Norge. I perioden 2005 – 2019 ble 823 barn bortført, deriblant min sønn.

Jeg opplevde en voldsom avmakt da min sønn ble bortført. Så vidt jeg visste, var det ingenting man kan gjøre når først ditt barn er tatt ut av landet. Det norske rettssystemet har jo ingen myndighet over saker i andre land. Det eksisterer intet verdenspoliti som kan hente et bortført barn hjem. En rettslig konflikt mellom foreldre kan ikke løses over landegrensener. Trodde jeg.

Men så oppdaget jeg Haagkonvensjonen om barnebortføring. Det viser seg at det er et system på plass der mange land deltar for å løse barnebortføringssaker og andre konflikter mellom privatpersoner.

Barnebortføringskonvensjonen ga meg virkelig håp.

Haagkonvensjonene – løsning på sivile rettskonflikter på tvers av landegrensener

Helt siden 1800-tallet har stater søkt å samarbeide for å løse private (sivile) rettslige konflikter mellom parter i forskjellige land. I 1893 tok den nederlandske advokaten Tobias Asser initiativ til en stor konferanse, «Hague Conference on Private International Law», der 12 europeiske land deltok. Ideen var å utarbeide et juridisk rammeverk for å håndtere private rettslige konflikter over landegrensene i den edle hensikt å promovere fred og stabilitet. Det ble avholdt flere konferanser som førte til en rekke internasjonale avtaler (Haagkonvensjoner) om for eksempel

ekteskap (1902), skilsmisse (1902), vergemål for mindreårige (1902), fratakelse av sivile rettigheter (1905) m.m.

I 1911 tildelte Den norske nobelkomiteen Tobias Asser fredsprisen for sitt arbeid.

Haagkonvensjonene er basert på gjensidig tillit. Det ligger implisitt at avtalepartnerne i Haagkonvensjonene stoler på at de andre avtalepartnere har rettsystemer med kapasitet og kunnskap, og ikke minst vilje, til å forvalte og respektere forpliktelsene i konvensjonene.

Dette har vært kontroversielt. Allerede i 1904 stilte sveitseren Friedrich Meili spørsmål om man bør stole på «foreign officials» og «the firmness of foreign courts». Han poengterte at det å aksep-

tere utenlandske rettsavgjørelser «is a question of the most intense mutual confidence.»¹ Meilis anliggende gjaldt saker vedrørende konkurs, men prinsipielt er det store spørsmålet det samme – kan man stole på andre lands domstoler?

Svaret er åpenbart ja for veldig mange land. Etter den andre verdenskrig, ble Haagkonvensjonene om internasjonal privatrett samlet inn under én internasjonal organisasjon som nå heter «The World Organisation for Cross-Border Co-operation in Civil and Commercial Matters», eller HCCH (fra engelsk og fransk: Hague Conference /Conférence de la Haye). Norge ble medlem av HCCH i 1955, og i dag er 84 land pluss EU medlem av organisasjonen. I tillegg er mange land som ikke er medlemmer likevel avtalepart til én eller flere Haagkonvensjoner. I dag er det i underkant av 40 Haagkonvensjoner innenfor internasjonal privatrett.

Haagkonvensjonen om barnebortføring

I 1980 ble Haagkonvensjonen om barnebortføring vedtatt. Konvensjonen representerer en milepæl i å sikre barns rettigheter og rettighetene til gjenværende foreldre til bortførte barn. Konvensjonen er i hovedsak basert på et par grunnleggende, og etter min mening, elegante prinsipper. Dersom en forelder tar sitt barn til et land der barnet ikke er bosatt, og uten tillatelse fra den andre forelderen som har foreldreansvar, skal barnet returneres raskest mulig. Så enkelt er det. Landet som barnet er brakt til («mottakerlandet») skal ikke avgjøre spørsmål vedrørende foreldreansvar eller andre forhold som gjelder barnet.

Som i de fleste internasjonale avtaler, er det noen unntak. Artikkel 13 i Haagkonvensjonen om barnebortføring sier for eksempel at det ikke er plikt til å levere et barn tilbake dersom det er risiko for at barnet settes i fysisk eller psykisk fare. Unntaket skal tolkes snevert og skal kun anvendes for eksempel når det er snakk om å levere barnet tilbake til et land i en krigssituasjon eller til et land der rettssystemet er ute av stand til

å håndtere anklager om vold eller annen form for misbruk mot barnet.

Det bærende prinsipp i denne Haagkonvensjonen er gjensidig tillit, og et mottakerland skal ha tillit til at et land som et barn blir tilbakelevert til har evne og vilje til å håndtere situasjonen til barnets beste. Landene stoler på hverandre – «the honour system» på godt engelsk.

Min erfaring med Haagkonvensjonen om barnebortføring

Jeg ble veldig glad og optimistisk da jeg ble kjent med innholdet i Haagkonvensjonen om barnebortføring og oppdaget at både Norge og Nicaragua er tilknyttet konvensjonen. Jeg kunne lett bevise at 1) min sønn var bosatt i Norge og at 2) jeg hadde delt foreldreansvar, og dermed oppfylte jeg de krav som stilles for min sønns hjemsendelse.

Jeg tok kontakt med Justis- og beredskapsdepartementet (JD), som har ansvaret for Haagkonvensjonen om barnebortføring og igangsatte en prosess for å få min sønn sendt hjem. Saksbehandlerne i JD som jeg snakket med var forsiktige i hva de sa, men jeg forsto det slik at de var optimistiske til å få til en hjemsendelse. Det kunne kanskje ta noen uker, men det var viktig å la Haagkonvensjonen virke.

Jeg opplevde imidlertid at prosessen ikke gikk som den skulle. Rettsapparatet i Nicaragua forholdt seg ikke til Nicaraguas forpliktelser under Haagkonvensjonen. I en bisarr rettsavgjørelse besluttet en dommer at min sønn ikke skulle sendes hjem. Dommeren bekreftet at min sønn var bosatt i Norge og at jeg hadde delt foreldreansvar. Dette burde være nok til å avgjøre at min sønn skulle sendes hjem i tråd med Nicaraguas forpliktelser under Haagkonvensjonen. Men, dommeren resonnerte videre i rettsavgjørelsen, på en særdeles innfløkt måte, om hvorfor min sønn allikevel burde holdes tilbake i Nicaragua, blant annet:

• *Dommeren skrev at jeg var enig i at min sønn skulle bo hos mor fordi jeg hadde skrevet i én setning i et dokument*

at jeg ikke ønsket at min sønn skulle miste kontakt med moren (poenget mitt var at min sønn burde ha kontakt med begge foreldrene).

• *Dommeren påpekte at jeg i timene før bortføringen hadde kontaktet en advokat i Norge for å hindre at min sønn ble tatt ut av landet og at dette var bevis på at jeg var enig i at min sønn skulle flytte til Nicaragua (mor hadde overraskende fortalt meg noen timer før avreise at hun aktet å ta vår sønn til Nicaragua for to ukers ferie, og jeg forsøkte å forhindre dette, noe som dessverre ikke er mulig etter norsk barnelov). Etter min mening beviser dette det stikk motsatte. Dommeren viste merkelig nok også til nicaraguansk lovgiving, som sier at begge foreldre må være enige i at barnet tas ut av landet, noe som angivelig beviste at jeg var enig i at min sønn kunne reise fra Norge.*

• *Dommeren mente at jeg hadde all makt på min side fordi jeg jobbet i et norsk departement og fordi jeg hadde fulgt alle prosedyrer på en korrekt måte og oversatt alle nødvendige dokumenter til spansk.*

• *Dommeren påpekte at moren til min sønn sa at hun er syk og ikke kan bo i Norge på grunn av det kalde klimaet.*

• *Dommeren skrev at «disse omstendigheter er uforenelig med like rettigheter og respekt for kvinners rettigheter og verdighet» og viste til artikkel 1 og 2 i Konvensjonen om avskaffelse av alle former for diskriminering av kvinner.*

• *Rettsavgjørelsen konkluderer med at min sønn ikke returneres til Norge med hjemmel i Haagkonvensjonens artikkel 13, nemlig at han vil kunne bli utsatt for «alvorlig fysisk eller psykisk fare» (til tross for at ingen, inkludert mor, hadde indikert at en slik fare eksisterte).*

Jeg anket avgjørelsen umiddelbart, men tapte saken noen måneder senere uten at saken ble realitetsbehandlet i annen instans.

Disse rettsavgjørelsene og rettsprosessene var så merkelige at det var vanskelig for meg å forstå. I begynnelsen hadde jeg stor tillit til det nicaraguanske rettssystemet. Etter den første «rare» rettsavgjørelsen tenkte jeg at dommeren antakeligvis ikke hadde nødvendig kom-

1) The Four Hague Conferences on Private International Law, the Object of the Conferences and Probable Results: Paper Read Before the Universal Congress of Lawyers and Jurists at the St. Louis Exposition, September 29, 1904. Friedrich Meili, side 156.

petanse eller utdanning til å levere en fullgod rettsbeslutning. Jeg følte meg rimelig sikker på at dette ville bli rettet opp i annen instans. Men etter hvert skjønte jeg at det ikke var kompetansenivået som var problemet, men noe langt mer skummelt, nemlig innblanding fra bestemte personer på et høyt nivå i det nicaraguanske rettsystemet. Jeg vet nå med sikkerhet at det foregikk korrupsjon i mine rettsaker i Nicaragua.

Det norske Justis- og beredskapsdepartementet reagerte en rekke ganger overfor nicaraguanske myndigheter og påpekte Nicaraguas brudd på Haagkonvensjonen om barnebortføring. Det ble sendt e-poster, brev på embetsnivå, diplomatiske noter og til og med brev fra daværende justisminister Anders Anundsen. Disse henvendelsene ble, så vidt jeg vet, stort sett ignorert av nicaraguanske myndigheter.

Uansett, dersom et land har brutt sine forpliktelser, er det ingen sanksjonsmuligheter i konvensjonen. Det betyr at Norge står maktesløs til å gjøre noe som helst selv om en annen avtalepart til konvensjonen bryter sine forpliktelser.

Når det gjelder innholdet i rettsavgjørelsene i barnebortføringssaken opplyste JD til meg at de hadde ingen myndighet eller hjemmel til å mene noe som helst. JD kan ikke blande seg inn i andre lands rettsprosesser eller ha meninger om andre lands rettsavgjørelser.

Haagkonvensjonen om internasjonal innkreving av barnebidrag og andre former for underhold til familie

Mens prosessen i henhold til Haagkonvensjonen om barnebortføring pågikk, kom det uventet en rettsavgjørelse fra en annen dommer, som blant annet besluttet at jeg mistet mitt daglige omsorgsansvar for min sønn, og at jeg måtte betale ca. 30 000 kroner i måneden i barnebidrag (nesten hele min utbetalte norske lønn).

Denne rettsavgjørelsen er også mildt sagt merkelig, og det er i strid med nicaraguansk lov på en rekke punkter, blant annet:

- *Avgjørelsen kom uten at jeg engang var formelt notifisert om rettsprosessen og foregikk uten min deltakelse, noe som er i strid med Nicaraguas grunnlov.*
- *Barnebidragsbeløpet langt overstiger det maksimale beløp tillatt under loven, og det ble etablert uten å ta hensyn til foreldrenes inntekt og barnets behov, slik loven krever.*
- *Rettsavgjørelsen kom også før en endelig avgjørelse i barnebortføringssaken var på plass, noe som er i strid med Nicaraguas forpliktelser under Haagkonvensjonen om barnebortføring.*

Jeg anket avgjørelsen helt til nicaraguansk høyesterett, men igjen ble ikke saken realitetsbehandlet, og jeg tapte. Disse rettsavgjørelsene er også en del av korrupsjonen som pågikk i bortførings-saken.

I april 2020 ble Nicaragua fullt tilknyttet Haagkonvensjonen om innkreving av barnebidrag og andre former for underhold til familie. Norge er også avtalepart i denne Haagkonvensjonen.

Denne Haagkonvensjonen gir anledning til «å likestille utenlandske bidragsavgjørelser med bidragsavgjørelser truffet etter en medlemsstats interne rett med sikte på innkreving ...»² og «å få tvangsinnkrevd underholdsbidrag i saker hvor bidragsmottakere og barn er bosatt i et annet land enn bidragspliktige...». Dette betyr at rettsavgjørelser om barnebidrag fattet i andre land tilknyttet denne Haagkonvensjonen, som Nicaragua, kan bli innkrevet ved tvangsmakt i Norge.

Til tross for at jeg har betalt mer enn 800 000 kroner i barnebidrag siden min sønn ble bortført, og mer enn oppfylt maksimumsnivået for barnebidrag i henhold til nicaraguansk lov, er jeg nylig blitt kontaktet av en norsk advokat som antyder et søksmål mot meg for å få utbetalt mer penger med henvisning til Haagkonvensjonen om innkreving av barnebidrag.

Svake rettssystemer og gjensidig tillit

Det er dessverre en kjensgjerning at mange land sliter med korrupsjon, dårlig utdanning og kapasitetsproblemer. Landene i tabellen nedenfor er et eksempel på dette.

Svake rettssystemer og gjensidig tillit

Det er dessverre en kjensgjerning at mange land sliter med korrupsjon, dårlig utdanning og kapasitetsproblemer. Landene i tabellen nedenfor er et eksempel på dette.

Land	Plass på Transparency International Corruption Perceptions Index 2019 (av totalt 180 land) ³	Plass på World Justice Project Rule of Law Index for 2020 (av totalt 128 land) ⁴
Nicaragua	161	118
Turkmenistan	165	-
Zimbabwe	158	119
Uzbekistan	153	92
Guatemala	146	101

2) Høringsnotat: Ratifikasjon av Haag-konvensjonen av 23. november 2007 om internasjonal innkreving av barnebidrag og andre former for familiebidrag.

3) <https://www.transparency.org/cpi2019>

4) https://worldjusticeproject.org/sites/default/files/documents/WJP-ROLI-2020-Online_0.pdf

Domstolskomplekset i Managua.

Norge har inngått et samarbeid innenfor Haagkonvensjonen om barnebortføring med samtlige av disse landene. Som sammenligningsgrunnlag kan det nevnes at Norge ligger på 7. plass på Transparency International (TI) sin liste, og på 2. plass på World Justice Project (WJP) sin liste.

Bør Norge ha full tillit, «the most intense mutual confidence», til rettssystemene i disse landene? Bør Norge uten videre stole på domstolene i disse landene, altså stole på «the firmness of foreign courts»?

Det påpekes at tillit går begge veier. I min sak var rettsvesenet i Nicaragua tydelig på at de ikke har tillit til det norske rettssystemet. Ved å ta i bruk artikkel 13 i Haagkonvensjonen om barnebortføring, og ved å hevde at min sønn kunne bli utsatt for alvorlig fysisk eller psykisk fare i Norge, viste den nicaraguanske domstolen ettertrykkelig at de ikke har tillit til det norske rettssystemet eller det norske barnevernssystemet når det gjelder beskyttelse av barn.

På grunn av min personlige erfaring har mitt fokus i denne artikkelen vært land med svake rettssystemer. Men det hender at også land med sterke og velfungerende rettssystemer ikke respekterer sine forpliktelser under Haagkonvensjonen om barnebortføring. Å få til et velfungerende samarbeid og

opparbeide den nødvendige gjensidige tilliten kan være vel så krevende i forhold til disse landene.

Forslag for å styrke Haagkonvensjonen om barnebortføring (og andre Haagkonvensjoner?)

Å få etablert og styrket gjensidig tillit er helt sentral for å få en konvensjon som barnebortføringskonvensjonen til å fungere. For å få dette til må avtalepartnerne kunne stole på hverandre. Det må være en god kommunikasjon mellom landene, spesielt med land som Norge ellers ikke har mye kontakt med. Informasjon om hvorvidt samarbeidet med andre land fungerer eller ikke må opp og frem i lyset. Fra norsk side bør man være kritisk til hvilket land man inngår et samarbeid med. Noen forslag:

Kvalitetssikre om avtalepartneres rettssystemer har evne og vilje til å oppfylle Haagforpliktelser. Det bør kunne etableres rutiner for å vurdere kvaliteten på avtalepartners rettssystemer, gjerne ved å bruke informasjon fra TI eller WJP, informasjon fra andre samarbeidspartnere, dialog med det aktuelle landets myndigheter, innrapportering fra relevante norske utenriksstasjoner, m.m. Dette gjelder særlig land som Norge ikke har mye kontakt med ellers. Tidligere avgjørelser bør kunne gjennomgås med sikte på å vurdere om det er en reell

vilje til å oppfylle Haagkonvensjonenes forpliktelser. Dette bør kunne gjennomføres med jevne mellomrom.

Vær kritisk til å inngå samarbeid med land som ikke har en troverdig evne eller vilje til å oppfylle Haagforpliktelsene. Som HCCH-medlem er man ikke forpliktet til å akseptere andre land som partner innenfor Haagkonvensjonene. Land som Canada, Nederland, Storbritannia, Østerrike og USA har for eksempel ikke akseptert Nicaragua som partner innenfor bortføringskonvensjonen.

Brudd på avtaleforpliktelser bør få konsekvenser. Selv om det ikke finnes formelle sanksjons-muligheter, bør Norge kunne reagere på avtalebrudd. Man kan for eksempel begynne med noe så enkelt som et bilateralt møte for å få til en dialog om konkrete saker. Et annet alternativ kan være å ta opp manglende oppfyllelse av forpliktelser med andre avtaleparter til konvensjonen, gjerne innenfor møter i HCCH.

I alvorlige tilfeller, der en avtalepart ikke kan eller vil oppfylle sine forpliktelser, bør det vurderes å avslutte samarbeidet. Det kan stilles spørsmål om ikke det tross alt er bedre enn ingenting å ha barnebortføringskonvensjonen i bunn når et norsk barn er blitt bortført til et annet land? Jeg føler barnebortføringskonvensjonen i mitt tilfelle ble brukt for å legitimere og godkjenne en ulovlig bortføring. Dette førte til at saken ble avsluttet også fra norsk side. En korrumpert prosess som fører til at bortføringen godkjennes og at saken formelt avsluttes på norsk side er etter min mening verre enn at saken holdes åpen og at man søker løsninger for eksempel gjennom diplomatiske kanaler eller andre meklingsmekanismer.

Overordnet bilateral dialog med andre lands myndigheter. Det bør kunne gjennomføres regelmessige overordnede dialogmøter mellom Norge og våre Haagpartnere om hvordan det bilaterale samarbeidet innenfor Haagkonvensjonene fungerer. Hensikten er ikke nødvendigvis å diskutere spesifikke saker, men å forbedre kommunikasjonen, skape kontakt og opparbeide gjensidig tillit. God dialog og kommunikasjon kan ikke overvurderes for at et system basert på tillit skal fungere.

Årlig rapportering til Stortinget. I USA er utenriksdepartementet pålagt å rapportere årlig til kongressen om andre lands etterlevelse av sine forpliktelser under Haagkonvensjonen om barnebortføring⁵. Rapporteringen gir verdifull kunnskap vedrørende «hvor skoen trykker» når det gjelder effektiviteten av konvensjonen. Andre land leser også denne rapporten, og det bidrar til å skape et press på land tilknyttet konvensjonen til å respektere deres konvensjonsforpliktelser. I Norge bør man for eksempel kunne vurdere en kort årlig melding fra JD til Stortinget.

Arbeide for å forbedre konvensjonene. Haagkonvensjonen om barnebortføring ble etablert for 40 år siden, og man forholdt seg til en helt annen virkelighet enn det vi opplever i dag. Det er mange muligheter for forbedringer. Det kan for eksempel tenkes at det innarbeides en form for sanksjoner dersom et land ikke oppfyller sine forpliktelser

– Haagdomstolen kunne kanskje ha en rolle her. Det kan videre tenkes at dersom et mottakerland akter å ta i bruk unntaksbestemmelsene i artikkel 13 i bortføringskonvensjonen, så må man kontakte myndighetene i landet barnet kommer fra for å drøfte om situasjonen virkelig er slik at unntaksbestemmelsen er aktuell å bruke.

Haagkonvensjonene virker dersom avtalepartene er til å stole på – hvis ikke kan vondt bli gjort verre

Haagkonvensjonene har vært en stor suksess innenfor mange områder for å få løst sivile konflikter over landegrensene. Barnebortføringskonvensjonen har i særdeleshet bidratt til å sikre barns beste i mange saker der foreldrene er uenige og bor i forskjellige land. Mange barn har fått beholdt kontakten med sine foreldre og familie på grunn av denne konvensjonen. Tobias Asser fortjener sin fredspris.

Men, det er fare på ferde, særlig når det inngås samarbeid med land der det kan stilles spørsmål om korrupsjonsproblemer, svake rettssystemer eller manglende vilje til å etterleve sine internasjonale forpliktelser. Det bør ikke være mulig å bortføre et norsk barn og få bortføringen godkjent i et svakt og kanskje korrupt rettssystem, og i tillegg få etablert et svimlende høyt «barnebidrag» og få dette innkrevet ved tvangsmakt i Norge - med hjemmel i Haagkonvensjonene.

Den nederlandske vitenskapsmannen, juristen og statsmannen Tobias Asser virkeliggjorde sin visjon 12. september 1893 da han åpnet den første sesjonen av Haagkonferansen for internasjonal privatrett (HCCH).

5) Siste årsrapport: <https://travel.state.gov/content/dam/NEWIPCAAssets/2020%20Annual%20Report%20and%20Appendices%201MAY2020.pdf>

God Sommer

til alle medlemmer, med takk for støtten til vårt arbeid!

Send SMS "pay F2F" til 09316 eller Vipps til 76236

F2F hovedstyre 2019-2021

Leder

Rune H. Rækken, Øst
Tlf: 905 23 845
E-post: raekken@online.no

Nestleder og kasserer

Sølvi Leander, Øst
Tlf: 480 54 089
E-post: solvi.leander@gmail.com

Organisatorisk leder

Nils Olav Ågotnes, Vest
Tlf: 480 710 74
E-post: noaa@equinor.com

Styremedlemmer

Torgeir Neset, Sør
Tlf: 941 85 800
E-post: torgeirneset@hotmail.com

Even Stormoen, Øst
Tlf: 951 068 80
E-post: evensto@hotmail.com

Warren S. Eversley, Vest
Tlf: 986 79 704
E-post: weversley@gmail.com

Hans Christian Flaathen, Øst
Tlf: 906 96 069
E-post: it@f2f.no

Varamedlemmer

Øyvind Sohlberg Hagen, Vest
Tlf: 941 67 575
E-post: sohlberg.hagen@gmail.com

Kenneth Johansen, Vest
Tlf: 905 69 107
E-post: kennuth55@hotmail.com

Barnas ønskeliste

Barnombudets ønskeliste på vegne av barn som har opplevd samlivsbrudd.

- Bo i nærheten av hverandre.
- Vær venner.
- Ikke krangle i nærheten av meg.
- Spør meg om hva jeg mener, men ikke la meg bestemme hva som skjer.
- Ikke konkurrer om hvem som er den beste forelderen.
- Ikke betro deres følelser til meg.
- La meg beholde mitt gamle nærmiljø.
- Ikke bruk meg som budbringer.
- La meg få beholde mitt liv.

**Støtt vårt arbeid for å skape trygge
familieforhold for barn med to hjem
- sammen er vi sterke**

Betal med Vipps - få kr 50 i rabatt!
Støttemedlemskap: kr 250,- (kr 300,-)
Hovedmedlemskap: kr 400 (kr 450,-)

Statens plikt til å hindre krenkelse av rettigheter i mellomprivate forhold – særlig om samværsrett

Denne artikkelen tar utgangspunkt i masteravhandlingen i rettsvitenskap som jeg skrev høsten 2017 ved Det juridiske fakultetet, UiT Norges arktiske universitet. Masteravhandlingens tittel var «Statens ansvar for at barn og foreldre opprettholder kontakt og samvær – en analyse av hvor langt statens rettslige forpliktelser strekker seg i samværsaker der barn og foreldre ikke bor sammen». I denne artikkelen vil jeg drøfte hvorvidt staten har et ansvar for at samværsretten gjennomføres i mellomprivate forhold.

Artikkelens utgangspunkt er at foreldrene lever frivillig adskilt, enten fordi de ikke ønsker å bo sammen eller fordi de aldri har hatt et samliv. Av hensyn til artikkelens lengde, er fremstillingen presentert i en forenklet form. En fullstendig presentasjon av problemstillingen krever større redegjørelse av rettspraksis.

Jurist Torinn Emilie Mikalsen

TEKST: TORINN EMILIE MIKALSEN

Noen rettslige utgangspunkter om samvær

Med samværsrett menes forelderen barnet ikke bor sammen med, samværsforelderen, og barnets rett til å nyte hverandres selskap i et nærmere bestemt omfang.¹ Samvær kan innebære annen kontakt enn fysisk samvær, og begrepet må derfor ses i videre forstand enn den tradisjonelle oppfatningen av samvær.²

Formålet med samværsretten er å eta-

blere og opprettholde en nærmere kontakt mellom barnet og samværsforelderen. Det er en presumsjon i barnelovgivningen at begge foreldre er viktige omsorgspersoner for barnet, og det er derfor en formodning om at det beste for barnet er å ha kontakt med begge foreldrene, jf. barneloven § 42 første ledd. Barnets rett til samvær med foreldrene er også eksplisitt nedfelt i barnekonvensjonen artikkel 9 nr. 3.

Retten til samvær har sammenheng med den overordnede retten til familieliv. Både Grunnloven § 102 og den europeiske men-

neskerettighetskonvensjonen (EMK) artikkel 8 nr. 1 hjemler retten til respekt for familieliv. Den europeiske menneskerettighetsdomstolen (EMD) har i flere saker slått fast at EMK artikkel 8 inneholder rett til samvær mellom barnet og samværsforelderen.³ Det er en presumsjon om at Grunnloven § 102 også inneholder tilsvarende rett til samvær mellom barn og foreldre.⁴

Selv om barnet og foreldrene har rett til samvær, er prinsippet om barnets beste styrende i alle saker som omhandler barn, jf. Grunnloven § 104, barneloven

1) Lena R. L. Bendiksen og Trude Haugli, Sentrale emner i barneretten, 2. utgave, Oslo 2015, s. 69.

2) Margaretha and Roger Andersson v. Sweden, 12963/87, 25.02.1992, avsnitt 72.

3) Eriksson v. Sweden, 11373/85, 22.06.1989, avsnitt 58, Johansen v. Norway, 17383/90, 07.08.1996, avsnitt 52, K. and T. v. Finland, 25702/94, 12.07.2001, avsnitt 151, Vojnity v. Hungary, 29617/07, 12.02.2013, avsnitt 28, Stasik v. Poland, 21823/12, 06.10.2015, avsnitt 79, Moog v. Germany, 23280/08, 2334/10, 06.10.2016, avsnitt 53.

4) Rt. 2015 s. 93 A avsnitt 57. Dette er fulgt opp i Rt. 2015 s. 155 A avsnitt 40.

§ 48 og barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1. Retten til samvær kan derfor fravikes dersom hensynet til barnets beste tilsier at samvær ikke bør finne sted. Samværsretten kan derfor ikke anses absolutt. Denne siste forutsetningen er relevant når statens ansvar for å sikre samværet skal undersøkes nedenfor.

Statens plikt til å sikre individets rettigheter etter EMK

Etter EMK artikkel 1 skal staten sikre rettighetene som følger av konvensjonen. Det innebærer at staten skal unnlate myndighetsutøvelse som medfører konflikt med det materielle innholdet EMK sikter å beskytte.⁵ Statens plikt til å unnlate konvensjonsstridige handlinger omtales som de negative forpliktelsene etter konvensjonen.

EMK inneholder også positive forpliktelser. Etter disse forpliktelsene skal staten aktivt utøve offentlig myndighet for å sikre konvensjonsrettighetene for den enkelte. EMD har innfortolket slike positive forpliktelser i EMK artikkel 8 som blant annet sikrer retten til familieliv.⁶

Det er et uklart skille mellom negative og positive forpliktelser. Dette gjør det vanskelig å fastslå presist når staten plikter å ta aktive skritt for å sikre rettigheten og når staten plikter å forhindre krenkelse av individets rett.

EMD har uttrykt at statens forpliktelser også kan omfatte og beskytte privatpersoner mot en krenkende handling foretatt av en annen privatperson, såkalte mellomprivate forhold.⁷ Høyesterett har omtalt dette som EMKs horisontale virkning.⁸

Rettighetene som enhver har etter EMK artikkel 8, er typisk slike rettigheter som aktualiserer den nevnte horisontale virkningen.⁹ Årsaken til at retten til familieliv ofte krenkes av andre privatpersoner er at ansvaret for ivaretagelsen av denne rettigheten er

overlatt til avtaler mellom private parter. For eksempel to foreldre som inngår en samværsavtale. Staten kan derfor holdes ansvarlig for privates handlinger dersom nasjonal rett ikke tilstrekkelig beskytter individenes konvensjonsrettigheter.¹⁰ Dette medfører at retten til familieliv etter EMK artikkel 8 kan anses krenket i tilfeller hvor samvær ikke gjennomføres grunnet privates atferd og opptreden.

Staten har, etter rettighetsbestemmelsene og systemet gjennomgått ovenfor, positive og negative forpliktelser til å sikre barnets og foreldrenes materielle rett til samvær. Som et utgangspunkt skulle man derfor tro at statsapparatet skal gripe inn i alle samværsforhold som ikke tilfredsstillende den materielle retten til samvær.

Bildet er imidlertid noe mer nyansert. Igjen er eksempelet om en samværsavtale som ikke overholdes anvendelig. Det primære hensynet bak statens positive forpliktelse til å ivareta samværsretten, er presumsjonen om at det beste for barnet er å ha kontakt med begge foreldrene. Dette er ikke det eneste hensyn som gjør seg gjeldende i den praktiske gjennomføringen av samvær. Legalitetsprinsippet og hensynet til foreldrenes autonomi begrenser utøvelsen av statens positive forpliktelser. Et utslag av nettopp legalitetsprinsippet medfører at terskelen for statens adgang til generelt å gripe inn i den private sfære er høy, jf. EMK artikkel 8 nr. 2.

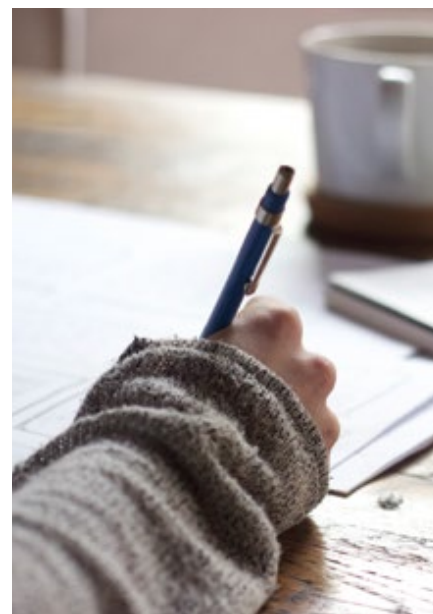
Eksempelvis kunne man tenke seg et pålegg til foreldrene om å sende inn den private samværsavtalen til myndighetene innen en viss tidsperiode. Dette vil imidlertid kunne anses som et inngrep i retten til privatliv etter EMK artikkel 8. Offentlig myndighets innblanding i foreldrenes avtale, griper også inn avtalefriheten foreldrene er tillagt etter barneloven § 43 – som også er et utslag av den personlige autonomien. Eksempelet her viser at det oppstår

vanskelige spørsmål, både faktisk og rettslig, om hvordan myndighetene kan sikre at barnets beste ligger til grunn for avtalen.

En av de sentrale utfordringene er at offentlig myndighet ikke kan være til stede hver gang et samvær skal gjennomføres. Dette er heller ikke ønskelig ut fra hensynet til privatlivets fred, beskyttet i EMK artikkel 8 og Grunnloven § 102. Som en konsekvens av kryssende hensyn og praktiske utfordringene, er det opp til staten selv å vurdere hvordan konvensjonens rettigheter skal sikres på nasjonalt plan, og hvilke virkemidler den enkelte stat velger for å sikre disse rettighetene.¹¹

Akkurat hvor langt statens ansvar rekker, lar seg vanskelig presisere nøyaktig. De uklare føringene for hvilken praktisk tilnærming staten må ha til sikringen av rettigheter mot brudd fra andre privatpersoner, medfører at det relativt klare utgangspunktet i stor grad blir utvannet i det praktiske rettsliv.

[Lenke](#) til masteroppgaven på Universitetet i Tromsø via F2F.no/aktuelt

5) Jon Fridrik Kjølbo, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere, 4. udgave, København 2017, s. 44.

6) *Botta v. Italy*, 21439/93, 24.02.1998, avsnitt 33.

7) *Osman v. the United Kingdom*, 23452/94, 28.10.1998, avsnitt 115.

8) Rt. 2013 s. 588 A, avsnitt 41.

9) Francis G. Jacobs, Robin C.A. White & Clare Ovey, *The European Convention on Human Rights*, 6. utgave ved Bernadette Rainey, Elizabeth Wicks and Clare Ovey, Oxford 2014, s. 338.

10) Jon Fridrik Kjølbo, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention – for praktikere, 4. udgave, København 2017, s. 41.

11) *Silver and others v. the United Kingdom*, 5947/72, 6205/73, 7052/75, 7061/75, 7107/75, 7113/75, 7136/75, 25.03.1983, avsnitt 113 d.

Parental Alienation Syndrom, PAS

Lojalitetskonflikt og foreldrefremmedgjøring

Selv om et flertall av skilsmisser nå er inngått med gjensidig samtykke, mister mange barn kontakten med en av foreldrene sine etter separasjon. De mest intense rettslige forhandlingene dreier seg om tvister knyttet til bosted og samvær for barn og utøvelse av foreldremyndighet.

TEKST: ELSE MARIT INDERBERG

Foreldre kan selv finne en løsning på uenighetene sine, bruke familiemegling eller be dommeren ta avgjørelsen for dem. En lojalitetskonflikt hos barnet oppstår gjerne når sterk antipati foreldrene imellom kombineres med intens involvering av barna i voksenkonflikten. En voksenkonflikt med skarpe fronter vil ofte kunne påvirke barnas atferd.

I en svært konfliktfylt separasjon kan en forelder (den foretrukne forelder) oppmuntre barnet til urettmessig å avvise den andre forelder - den fremmedgjorte forelder. Slik målrettet atferd kalles foreldrefremmedgjøringsstrategier. Sterke lojalitetskonflikter eller foreldrefremmedgjøring forekommer relativt ofte, men ikke alltid, i fraskilte familier.

Det er identifisert sytten primære fremmedgjøringsstrategier gjennom forskningsstudier med voksne som ble fremmedgjortsombarn og fremmedgjorte foreldre. Disse strategiene er validert i en serie påfølgende studier. De primære foreldrefremmedgjøringsstrategiene faller inn i fem generelle kategorier: 1) ytringer til barnet om den avviste forelder, som blir fremstilt som ukjærlig, utrygg og utilgjengelig; 2) begrense kontakten og kommunikasjonen mellom barnet og den avviste forelder; 3) fjerne

og erstatte den avviste forelder i hjertet og sinnet til barnet; 4) oppmuntre barnet til å forråde den avviste forelderens tillit; og 5) undergrave myndigheten til den avviste forelder. Slike foreldrefremmedgjøringsstrategier fremmer konflikt og psykologisk avstand mellom barnet og den avviste forelder.

Barn kan føle seg presset til å velge side i en konflikt og vil kunne føle at samværsnekt med en av foreldrene er fortjent og nødvendig basert på hva de har fått høre om denne forelder. Barnet kan avvise den ene forelder uten begrunnelse, og forholdet deres vil være basert på emosjonell manipulering utført av den andre forelder heller enn å være basert på de faktiske opplevelsene barnet har hatt med den avviste forelder.

Disse barna vil gjerne ha flere ulike adferdsmønstre, som å snakke nedsettende om den avviste forelder, uttrykke svake, useriøse eller absurde grunner til avvisning av den avviste forelder og mangle et balansert forhold til foreldrene, der den ene blir sett på som bare god og den andre som bare dårlig. Videre vil de ofte ikke vise anger for dårlig behandling av den avviste forelder og gi ensidig støtte til den foretrukne

forelder. Barnet kan hevde at dette er dets egne tanker og utvise sterk motvilje mot venner og familie til den avviste forelder.

Konsekvenser for barna

De psykologiske forstyrrelsene nevnt ovenfor kan påvirke et barn under sterkt konfliktfylte separasjoner og få barnet til å bryte alle følelsesmessige bånd med en av foreldrene og dennes familiemiljø uten noen rimelig grunn. Dette ble først beskrevet i 1992 av den amerikanske barnepsykiateren Richard Gardner som *foreldrefremmedgjøringsyndrom* (PAS) og har vært kontroversielt. Men det har i de senere årene kommet bredere forskning på temaet fra andre forskere. I de senere årene har også Verdens helseorganisasjon (WHO) tatt noen av disse begrepene inn definisjonene for psykiske lidelser kategorisert som tilstander som kan være fokus for klinisk oppmerksomhet (se lenke nedenfor til innspill til Barneloven for utvidet forklaring). I tillegg anerkjennes PAS i læreboken i rettspsykologi fra American Psychological Association (APA).

I Norge har deler av det psykologiske fagmiljøet ikke villet anerkjenne fenomenet som skadelig for barns helse og funksjon. Barne- og likestillingsdeparte-

mentet har i en veileder fra 2008 advart mot å ha tiltro til en part i retten som henviser til foreldrefremmedgjøring og har ment at dette kan føre til at ofre for vold og overgrep kan bli mistrodd. Her opplyses det som fakta at fenomenet ikke møter rimelige krav til faglig standard og ikke anerkjennes av APA eller WHO. Dette bør revideres i lys av nyere forskning og anerkjennelse av fenomenet.

Familiebrudd med lojalitetskonflikt/fremmedgjøring er en kilde til stor lidelse for både barn og ekskluderte foreldre. Kortsiktige konsekvenser er ofte en følelse av verdiløshet, avmakt og ulikhet for loven, tilbaketrekning, tap av selvtilit eller en feilaktig virkelighetsoppfatning. Disse konsekvensene kan også innebære en betydelig samfunnskostnad på lang sikt fordi barn som vokser opp i denne situasjonen kan risikere blant annet kronisk depresjon, relasjonsproblemer, rusmisbruk, psykiske og psykosomatiske sykdommer samt gi økt risiko for selvmord.

Nasjonal og internasjonal rettspraksis
Foreldrefremmedgjøring eller fiendtlighet anerkjennes ikke som omsorgssvikt av norske barnesakkyndige spesialister, i barnevernstjenesten og i rettspleien i motsetning til i land som England (Cafcass¹: Cafcass Child Impact Assessment Framework). Selv om noen barn og en av omsorgspersonene med rette ønsker å skjerme seg mot vold og overgrep, er det viktig å skille dette fra foreldrefiendtlighet.

De siste ti årene har enkelte sorenskrivere, familiedommere og barnedommere i Frankrike nevnt foreldrefremmedgjøring som begrunnelse for sine avgjørelser. Disse problemstillingene belyses også i Norge av Meland, Sjøgren og Thuen. Hoveddelen av nyere forskning viser at delt bosted synes å være den beste løsningen for barn også i tilfeller med moderat til høyt konfliktnivå mellom foreldrene dersom begge i utgangspunktet er ansett som gode omsorgspersoner.

Foreldrefremmedgjøring (PAS) refererer til alle de psykopatologiske symptomene

som er observert hos barn som opplever en svært konfliktfylt foreldreseparasjon; først og fremst den uberettigede eller uforklarlige avvísningen av en forelder fra et barn. Likevel er PAS fortsatt ikke allment akseptert. Noen går så langt som å benekte selve eksistensen av fenomenet med den begrunnelse at det ennå ikke vises i internasjonale klassifiseringer av psykiatriske lidelser (europeiske eller amerikanske). Slike holdninger er svakt vitenskapelig fundert, ofte følelsesstyrt og kan også inneholde elementer av sexistisk polemikk.

Under høring av barn er det vanskelig for domstolene å problematisere at barnas uvilje til samvær kan bunne i en lojalitetskonflikt. Barnas uttrykte mening tillegges stor vekt begrunnet i barnas selvbestemmelsesrett, men ofte uten bevissthet om det er barnas egne meninger som kommer til uttrykk, eller om barna er utsatt for utidig påvirkning av en eller begge foreldre. Barnas mening om samvær vil da i praksis bli avgjørende uten at årsaken bak barnas avvísning av en forelder problematiseres. Det kan i mange tilfeller få store konsekvenser for barnas helse på kort og lang sikt om det skyldes en lojalitetskonflikt/foreldrefremmedgjøring. Om foreldrefremmedgjøring anses dokumentert og verifisert, bør det bli sett på som en omsorgssvikt.

Anerkjennelse og lovendring

Gjeldende barnelov fremhever at barnet skal høres etter alder og modenhet, før avgjørelser om barnet tas. I saker hvor barna opplever skarpe fronter og et høyt konfliktnivå mellom foreldrene som fører til lojalitetskonflikt/foreldrefremmedgjøring, er det svært viktig at dette verifiseres. Sakkyndige bør ha kompetanse til å avklare hva som er barnets frie mening og hva barnet er påvirket til å si, slik at ikke barnets mening vektlegges for mye om barnet ikke kan uttale seg fritt, slik at barnets uttalelser derfor har mindre pålitelighet. Lojalitetskonflikter setter barn foran umulige valg. Få løsninger er tilgjengelige for dem: svikt den ene, svikt den andre, med all skyld som følger, eller til og med bryt med den ene forelder.

En utfordring for domstolene er at beskyldninger om foreldrefremmedgjøring også urettmessig kan bli brukt i enkelte familier med høyt konfliktnivå. Dommere i disse familiesakene vil være bekymret for å gå mot barnets vilje og plassere dem hos foreldre som kan være uheldige for barna. Fremmedgjøring vil likevel reelt angå 11-15% av barn til separerte foreldre, 6% av dem alvorlig (se litteraturhenvisninger på lenke nedenfor). Å frata barn samvær med gode omsorgsforeldre og er også omsorgssvikt.

Selv om foreldrefremmedgjøring per i dag er lite anerkjent i norske fagmiljøer og rettspleie, er det viktig at etablering av fakta og rettsinngripen skjer raskt om samværs sabotasje eller andre tegn på foreldrefremmedgjøring iverksatt av en forelder observeres, for at utfallet skal bli best mulig for barnet.

Det finnes nylige eksempler på at den norske lagmannsretten i slike krevende saker har kommet frem til et annet resultat enn tingretten, med den konsekvens at barn har skiftet fast bosted og fått begrenset samvær i en overgangsperiode med forelder som ble ansett for å påvirke barna negativt i forhold til den andre forelder. Barnas mening ble tillagt mindre vekt med bakgrunn i denne påvirkningen.

Som tillegg til dagens barnelov bør det komme inn en definisjon av foreldrefremmedgjøring som den uberettigede og uforklarlige avvísningen av en forelder av et barn. Dette må i domstolene og av sakkyndige verifiseres ved observasjon og dokumentasjon av atferd som beskrevet ovenfor, hvor barna tidligere hadde en god relasjon til den andre forelder før separasjonen. Det bør også foreligge krav til involvering av sakkyndige med spesifikk erfaring/trening innenfor feltet i saker hvor det er påstander om foreldrefremmedgjøring.

Else Marit Inderberg har en PhD innen Krefbiologi.

Artikkelen er forkortet, men kan leses i sin helhet som F2Fs innspill til Barnelovsutvalget med alle litteraturhenvisninger inkludert på [F2Fs hjemmeside](https://www.f2f.no/aktuelt) [F2F.no/aktuelt](https://www.f2f.no/aktuelt)

1) Children and Family Court Advisory and Support Service.

Folk i fjord og fjell om samværs sabotasje

Samværs sabotasje er et problem som en del barn og foreldre utsettes for. F2F har tatt en rundreise for å spørre folk om de mener noe bør gjøres med dette, og om hvordan avgjørelsesmyndigheten bør fordeles mellom foreldre som ikke bor sammen.

1. Noen ganger saboterer den ene forelderen barnas samvær med den andre forelderen når foreldrene ikke bor sammen. Bør det gjøres noe med dette, eventuelt hva?

2. Bør foreldre med felles barn ha lik rett til å ta viktige avgjørelser om barna selv om de ikke bor sammen?

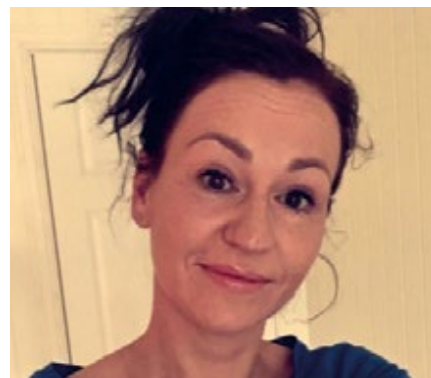
Randi Victoria Johannessen, Lyngdal

1. Personlig synes jeg ikke myndighetene burde blande seg inn, men at foreldrene bør løse det seg imellom.
2. I utgangspunktet synes jeg foreldrene bør ha lik rett til å ta viktige avgjørelser om barna.

Magnus Løvold, Tingvoll

1. Ved å sabotere den andre forelderens samvær med et barn, så saboterer man fremfor alt en essensiell rettighet barnet har. I så fall er det en plikt for relevant offentlig myndighet å undersøke saken og eventuelt ta grep for å sikre barnets rettighet, antar jeg.
2. Ja, foreldrene bør ha lik rett så lenge det ikke foreligger en dom som sier noe annet.

Inger Lise Hillestad Aasen, Iveland

1. Det er jo svært uheldig for et barn å bli fratatt muligheten til samvær med en av foreldrene. Jeg kjenner ikke til om dette er lovregulert, men det burde det være av hensyn til barnet.
2. I utgangspunktet bør begge foreldrene ha like stor bestemmelsesrett, såfremt ikke det er grunner som tilsier at den ene forelderen ikke er i stand til å ta avgjørelser.

Morten Andersen, Kristiansand

1. Ved samværs sabotasje bør det gjøres noe, for barna skal være i sentrum, og det er de som får lide. Man må nok ta i bruk en form for tvangsmakt, hvis ikke vil det jo bare fortsette.
2. Problemet er når foreldrene ikke klarer å samarbeide. Men i utgangspunktet bør foreldrene ha like mye å si.

Janne Hamarsnes, Rauland

1. Begge bør stille opp for barna hvis de er oppgående og i stand til det. Man bør iverksette tiltak som kan hindre samværs sabotasje.
2. Det beste er om foreldrene kan bli enige. Men hvis de ikke klarer det bør en kanskje la den som det er mest stabilt å bo hos bestemme.

Stig Tharaldsen, Søgne

1. Begge foreldre bør være like mye verdt og ha lik rett til samvær hvis de er egnet.
2. Barna trenger to foreldre, og den ene bør ikke kunne bestemme over barna alene.

Sommerfuglen

Den prektige sommerfugl
er fløyen fra Guds hånd.
Han gav den gylne vinger
og røde purpurbånd.

Han lærte den å flyve høyt,
høyere enn jeg er.
Den har nok fuglens lyster,
men ei dens dun og fjær.

Og alle verdens mennesker
og alle kongebud
ei gjøre kan en sommerfugl.
Det kan alene Gud.

Av Henrik Wergeland

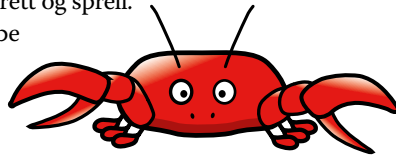
Sudoku

			2	7		
	4	7			5	
				3		
6		3			4	
	5		1		6	
	9	2	3			
		4	8	6		1
				9	8	4
		9	2	7	4	

Lett

Krabben

Å leve i sjøen er godt og vel
for dem som kan svømme med sprett og sprell.
Men den som på bunnen må stabbe
og verken er fugl eller fisk,
men bare en stakkars krabbe,
kan ofte bli temmelig bisk.

Av Inger Hagerup
(trykket med tillatelse av hennes familie)

8					5		
9		4	8				
			7		6		
			1	5	9	3	
	6						
	8	9			7		
		5		9	6		3
				4			1
7	2						

Medium

			4					
		7	1	5	3		2	
	1							
				2		4	1	
7	3		8					
	8					6		
8	4							
			7				5	3
2			9					

Krevende

Ta kontakt med F2F før konflikten er et faktum, gjør det for barnas skyld!

Samlivsbrudd - Hva med barna?

**Snakk med
oss først!**

Tlf.: 880 08 845

Mandag og onsdag: kl. 18-21
Besøk oss på: www.f2f.no
<http://www.facebook.com/Foreningen2Foreldre>

Hva kan vi gjøre?

Har du forslag til endringer som kan gjøre vår internettportal www.f2f.no enda bedre?

Er det noe på hovedsiden, medlemssidene, aktuelt eller i kunnskapsbasen som mangler? Er vår utvelgelse av dagens nyheter fra aviser/magasiner god nok? Er det ellers noe du ønsker å finne på sidene våre?

Ønsker du å annonsere på våre sider kan dette gjøres for kr 900,- pr. måned eller kr 1.900,- pr. år.

PS: Sjekk at du er registrert med riktig informasjon i din profil – du må selv oppdatere denne. Logg deg inn med e-postadresse og passord. Vi hjelper deg med nytt passord om nødvendig.

Samarbeid om barna krever dialog

Når samtalen med din eks er over, kan du oppsummere ved å stille deg selv noen spørsmål:

- Fikk samtalen en god start og en god avslutning?
- Var stemningen positiv?
- Hvem styrte samtalen, og hvordan var taletiden fordelt?
- Lyttet du aktivt?
- Klarte vi å avslutte og konkludere i forhold til vårt felles ansvar for barna?
- Var det tilløp til konflikt, og hvordan ble det i så fall håndtert?
- Ble avtaler, planer og mål presist nok formulert?
- Fikk jeg sagt det jeg ønsket på en måte som ble forstått?
- Fikk jeg tak i hva min eks mente om samtalen?

**Tillit skaper samarbeid og det bygges i hverdagen
– Lykke til med samarbeidet, for barnas skyld!**

F2F er her for deg!

Få råd og veiledning gjennom F2Fs veilederkorps og delta på våre temamøter. Snakk med advokatene i F2F sitt nettverk til reduserte priser. Advokatene gir deg råd og veiledning til hvordan du kan løse juridiske eller personlige utfordringer.

F2F på Facebook

Vær med å diskutere det som angår deg og barna!

Logg inn på din side med din e-postadresse og passord.

Glemt passord?

Eller andre spørsmål, send oss en e-post: post@f2f.no

Fornytt ditt medlemskap?

Husk det er din kontingent som gjør F2Fs virksomhet mulig!

Har du noe på hjertet?

Send F2F-redaksjonen din historie på e-post: redaksjon@f2f.no

25 % av samlivsbruddene gir sykefravær!

Ta kontakt for et bedrifts-medlemskap-/seminar!

Mottar du ikke post fra oss?

Oppdater din medlemsprofil på din side - www.f2f.no

Neste utgave:

4. kvartal 2020